

11—16 mars

Debatter m. m.

	Sid.
Fredagen den 11 mars	
Utsträckt motionstid i visst ärende	3
Interpellation av herr Alexanderson ang. arbetsbalansen vid statens rättskemiska laboratoriums rättsserologiska sektion	5
Tisdagen den 15 mars	
Interpellation av herr Larsson, Herbert, ang. städernas sanerings- problem	7
Onsdagen den 16 mars	
Lån till sällskapet Eugeniahemmet	11
Korttidsförsäkring för ålderspension, som utbetalas före folkpen- sionsåldern	12
Om rätt för företagare till avdrag vid beskattning för vissa försäk- ringspremier	19
Schablonbeskattning i vissa fall av en- och tvåfamiljsfastigheter ..	20
Vissa åtgärder till främjande av sparandet m. m.	24
Vidgad avdragsrätt för avsättning till pensionsstiftelse i familjebolag	32
Om en successiv avveckling av dubbelbeskattningen för aktiebolag och ekonomiska föreningar, m. m.	34
Avdragsrätt vid 1960 års taxering för avsättning till pensionsstiftelse	39
Sommarlördagars likställande med bankfridagar	41
Vissa vitsord i examensbetyg m. m.	44

Samtliga avgjorda ärenden

	Sid.
Onsdagen den 16 mars	
Val av ombud jämte suppleanter i Europarådets rådgivande församling	10
Statsutskottets utlåtande nr 37, ang. anslag å kapitalbudgeten: inrikesdepartementet	11
Bevillningsutskottets betänkande nr 8, ang. ändrad lydelse av punkt 1 av anvisningarna till 31 § kommunalskattelagen	12
— nr 17, om rätt för företagare till avdrag vid beskattning för vissa försäkringspremier	19
— nr 24, ang. schablonbeskattning i vissa fall av en- och tvåfamiljsfastigheter	20
— nr 25, om vissa åtgärder till främjande av sparandet m. m.	24
— nr 26, om vidgad avdragsrätt för avsättning till pensionsstiftelse i familjebolag	32
— nr 27, om en successiv avveckling av dubbelbeskattningen för aktiebolag och ekonomiska föreningar, m. m.	34
— nr 28, om översyn av förordningen om sjömansskatt	39
— nr 34, ang. rätt till avdrag vid 1960 års taxering för avsättning till pensionsstiftelse	39
Bankoutskottets utlåtande nr 9, ang. ändrad lydelse av 56 § lagen om bankrörelse	41
Första lagutskottets utlåtande nr 14, ang. ändrad lydelse av 1 § lagen om tillfällig ökning av regeringsrådets antal	41
— nr 15, om avskaffande av förfarandet med kungörelse i kyrka ..	41
— nr 17, om sommarlördagars likställande med bankfridagar	41
— nr 18, om viss ändring i kollektkungörelsen	44
Tredje lagutskottets utlåtande nr 6, ang. ändrad lydelse av 4 och 21 §§ lagen om rätt till fiske	44
Allmänna beredningsutskottets utlåtande nr 5, om konservatoryrkets utbildnings- och rekryteringsproblem	44
— nr 6, om översyn av gällande bestämmelser rörande vissa vitsord i examensbetyg m. m.	44

Fredagen den 11 mars

Kammaren sammanträdde kl. 14.00.

Justerades protokollet för den 4 innevarande månad.

Anmäldes och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1960/61 under femte huvudtiteln, avseende anslagen inom socialdepartementets verksamhetsområde;

nr 7, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1960/61 under sjunde huvudtiteln, avseende anslaget inom finansdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner;

nr 92, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag å kapitalbudgeten för budgetåret 1960/61, i vad avser kommunikationsdepartementets verksamhetsområde;

nr 93, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om upptagande å riksstaten för budgetåret 1960/61 av underskottet för luftfartsfonden;

nr 94, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag å kapitalbudgeten för budgetåret 1960/61, i vad avser finansdepartementets verksamhetsområde;

nr 95, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa allmänna arvsfonden tillfallna fastigheter;

nr 96, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställ-

ningar angående anslag å kapitalbudgeten för budgetåret 1960/61, i vad avser socialdepartementets verksamhetsområde; och

nr 97, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående frågor om befrielse från ersättningskyldighet till kronan m. m.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 55, angående försäljning av vissa kronoegendomar, m. m.

Ang. utsträckt motionstid i visst ärende

Föredrogs Kungl. Maj:ts proposition nr 75, med förslag till lag angående ändring i lagen den 29 juni 1946 (nr 431) om folkpensionering, m. m.

Ordet lämnades på begäran till herr BIRKE (h), som yttrade:

Herr talman! Jag får hemställa att motionstiden i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 75, med förslag till lag angående ändring i lagen den 29 juni 1946 om folkpensionering m. m., må, med hänsyn till ärendets synnerliga omfattning, utsträckas till det plenum som hålles näst efter 15 dagar från det propositionen kom kammaren till handa.

Sedan överläggningen förklarats härmed slutad, beslöt kammaren på särskilda propositioner dels att hänvisa ifrågasvarande kungl. proposition, såvitt gällde vid propositionen fogade lagförslag, till behandling av lagutskottet samt i övrigt till statsutskottet, dels ock att bifalla herr Birkes hemställan om utsträckning av tiden för avgivande av motioner i anledning av samma proposition.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottets motionen nr 534.

Anmäldes och bordlades följande till kammaren överlämnade kungl. propositioner:

nr 67, angående stödet åt lin- och hamphanteringen under budgetåret 1960/61;

nr 68, med förslag till förordning om moped m. m.;

nr 74, angående viss omorganisation av lantmäteriväsendet och rikets allmänna kartverk m. m.;

nr 76, med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.;

nr 78, angående ändrad disposition av vissa prisutjämningsavgiftsmedel; och

nr 80, angående medel för år 1960 till bostadslån åt domänverkets fast anställda skogsarbetare, m. m.

Anmäldes och bordlades

statsutskottets utlåtande nr 37, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag å kapitalbudgeten för budgetåret 1960/61, i vad avser inrikesdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner;

bevillningsutskottets betänkanden:

nr 8, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av punkt 1 av anvisningarna till 31 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) jämte i ämnet väckta motioner;

nr 17, i anledning av väckta motioner om rätt för företagare till avdrag vid beskattning för vissa försäkringspremier;

nr 24, i anledning av väckta motioner angående schablonbeskattning i vissa fall av en- och tvåfamiljsfastigheter;

nr 25, i anledning av väckta motioner om vissa åtgärder till främjande av sparandet m. m.;

nr 26, i anledning av väckta motioner om upphävande av fjärde stycket punkt

2 av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen (avsättning till pensionsstiftelse i familjebolag);

nr 27, i anledning av väckta motioner om en successiv avveckling av dubbelbeskattningen för aktiebolag och ekonomiska föreningar, m. m.;

nr 28, i anledning av väckta motioner om översyn av förordningen om sjömansskatt; samt

nr 34, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning med särskilda bestämmelser om rätt till avdrag vid 1960 års taxering för avsättning till pensionsstiftelse jämte i ämnet väckta motioner;

bankoutskottets utlåtande nr 9, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 56 § lagen den 31 mars 1955 (nr 183) om bankrörelse;

första lagutskottets utlåtanden:

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 23 mars 1956 (nr 73) om tillfällig ökning av regeringsrådets antal;

nr 15, i anledning av väckt motion om avskaffande av förfarandet med kungörelse i kyrka;

nr 17, i anledning av väckta motioner om sommarlördagars likställande med bankfridagar; samt

nr 18, i anledning av väckt motion om viss ändring i kollektkungörelsen;

tredje lagutskottets utlåtande nr 6, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 4 och 21 §§ lagen den 1 december 1950 (nr 596) om rätt till fiske; ävensom

allmänna beredningsutskottets utlåtanden:

nr 5, i anledning av väckt motion om konservatoryrkets utbildnings- och rekryteringsproblem; samt

nr 6, i anledning av väckta motioner om översyn av gällande bestämmelser rörande vissa vitsord i examensbetyg m. m.

Interpellation ang. arbetsbalansen vid statens rättskemiska laboratoriums rätts-serologiska sektion

Herr ALEXANDERSON (fp) erhöll på begäran ordet och anförde:

Herr talman! Vid statens rättskemiska laboratoriums rättsserologiska avdelning, vilken avger utlåtanden rörande blodgruppsbestämningar i faderskapsärenden, föreligger sedan åtskillig tid tillbaka en besvärande balans. Enligt årets statsverksproposition har tiden för avgivande av utlåtande undan för undan utsträckts och uppgick vid årsskiftet till icke mindre än tio månader. Denna situation är till stort men för såväl domstolarna som parterna i faderskapsmålen eftersom avgörandet av så gott som alla faderskaps- och bördsomål förskjutes med en tid, som motsvarar den onormala balansen. En dylik förskjutning förorsakar bl. a. också avsevärda kostnader för statsverket eftersom interimistiska underhållsbidrag i regel har utdömts och statsverket blir skyldigt att återgälda bidragen i de fall, då blodprovresultatet är sådant att faderskapet icke fastställs.

Laboratoriet och medicinalstyrelsen har såsom framgår av statsverkspropositionen framfört yrkanden om förstärkning av personalen på den ifrågavarande

de avdelningen för att komma till rätta med de föreliggande missförhållandena. Departementschefen har vitsordat den stora betydelsen av att tiden för utlåtandens avgivande nedbringas men har endast delvis tillmötesgått önskemålen om personalförstärkning.

I anledning av det anförda anhåller jag om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för inrikesdepartementet få rikta följande frågor:

1. Anser herr statsrådet, att den i statsverkspropositionen föreslagna personalförstärkningen vid statens rättskemiska laboratorium är tillräcklig att icke blott avverka inkommande ärenden utan även att nedbringa den föreliggande besvärande balansen till normal nivå?

2. När kan denna arbetsbalans beräknas bli avverkad?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågavarande spörsmål finge framställas.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 14.14.

In fidem

K.-G. Lindelöw

Tisdagen den 15 mars

Kammaren sammanträdde kl. 16.00.

Justerades protokollet för den 8 och den 9 innevarande månad.

Upplästes en till kammaren inkommen ansökning, som jämte därvid fogat läkarintyg var så lydande:

Till riksdagens första kammare

Under åberopande av närslutna läkarintyg får jag härmed vördsamt anhålla om ledighet från riksdagsarbetet t. o. m. den 18 innevarande mars.

Ronneby den 11 mars 1960

Nils B. Hansson

Att riksdagsmannen *Nils B. Hansson* på grund av influensa epid. är förhindrad delta i riksdagens arbete t. o. m. den 18 dennes, intygas.

Ronneby den 11 mars 1960

Gösta Holmberg

Stadsläkare

Den begärda ledigheten beviljades.

Anmälades och godkändes bevillningsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 91, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 30 juni 1943 (nr 477) om skatt å vissa pälsvaror.

Anmälades och godkändes bankoutskottets förslag till riksdagens skrivelser:

nr 98, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 27 mars 1953 (nr 95) om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar, m. m.;

nr 99, till fullmäktige i riksbanken angående verkställd granskning av riks-

bankens styrelse och förvaltning m. m.; samt

nr 100, till fullmäktige i riksgäldskontoret angående verkställd granskning av riksgäldskontorets styrelse och förvaltning m. m.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 67, angående stödet åt lin- och hamp-hantering under budgetåret 1960/61.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 68, med förslag till förordning om mopeder m. m.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 74, angående viss omorganisation av lantmåteriväsendet och rikets allmänna kartverk, m. m.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 76, med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 78, angående ändrad disposition av vissa prisutjämningsavgiftsmedel; och

nr 80, angående medel för år 1960 till bostadslån åt domänverkets fast anställda skogsarbetare, m. m.

Föredrogs och bordlades ånyo statsutskottets utlåtande nr 37, bevillningsutskottets betänkanden nr 8, 17, 24—28 och 34, bankoutskottets utlåtande nr 9, första lagutskottets utlåtanden nr 14, 15, 17 och 18, tredje lagutskottets utlåtande nr 6 samt allmänna beredningsutskottets utlåtanden nr 5 och 6.

Interpellation ang. städernas saneringsproblem

Anmälades och bordlades följande till kammaren överlämnade kungl. propositioner:

nr 77, angående anslag för budgetåret 1960/61 till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut m. m.;

nr 79, med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 21 december 1945 (nr 823) om nöjesskatt, m. m.;

nr 81, med förslag till förordning om statsbidrag till väg- och gatuhållning i vissa städer och stadsliknande samhällen m. m.;

nr 85, med förslag till lag om ändring i rättegångsbalken, m. m.; och

nr 86, angående anslag för budgetåret 1960/61 till Vissa byggnadsarbeten vid statens vårdanstalt å Brotorp för alkoholmissbrukare.

gällande tomtpriser, skulle underlätta bostadsbyggandet och därmed främja saneringsverksamheten. En utebliven sanering kommer att medföra en förruttelse av våra stadskärnor, samtidigt som nybebyggelsen förlägges till jungfruliga marker i ytterområdena.

Om tomtpriset ligger över det av kungl. bostadsstyrelsen fastställda zonpriset kan ej bostadsbebyggelse komma till stånd.

Vidare måste hänsyn tas till dels parkeringsutredningens preliminära normer angående bilplatser, utgivna av kungl. byggnadsstyrelsen (1956:1) och dels kungl. bostadsstyrelsens orienteringsregler (solljus).

I båda fallen tillmäter kungl. bostadsstyrelsen var för sig dessa regler sådan betydelse, att de kan bli avgörande vid bedömningen om statlig långivning.

Därav följer, att en av Kungl. Maj:t fastställd stadsplan — ur bostadsstyrelsens synpunkt — kan förete sådana brister, att statlig långivning ej kan medgivas.

Parkeringsnormerna

Parkeringsutredningen tar i samband med bostadsbyggandet upp frågan om antalet biluppställningsplatser i förhållande till antalet lägenheter. Utredningen använder sig här av två olika termer: byggnormen och kompletteringsnormen.

Byggnormen omfattar antalet uppställningsplatser på tomtmark medan kompletteringsnormen avser angränsande områden.

Båda normerna — var för sig — avser att täcka 50 procent av uppställningsplatser i förhållande till antalet lägenheter.

Dessa preliminära normer har kungl. bostadsstyrelsen gjort till ett minimikrav, innebärande, att *en* biluppställningsplats per lägenhet skall finnas i bostadsområde.

Enligt min uppfattning skall behovet av uppställningsplatser beaktas, men är nu angivna regler — generellt tillämpade över hela landet — den bästa lösningen?

Interpellation ang. städernas saneringsproblem

Herr LARSSON, HERBERT, (s) erhöll på begäran ordet och anförde:

Herr talman! I städer och kommuner brottas de kommunala myndigheterna med flera svårösta problem. Speciellt gäller det städerna för vilka saneringsfrågan står som ett aktuellt men svåröst problem.

I denna interpellation vill jag närmast ta upp tre frågor av det stora problemkomplexet, nämligen kungl. bostadsstyrelsens belåningsvärden inom saneringskvarteren jämte tvenne tillämpningsbestämmelser, vilka var för sig måste uppfyllas för erhållandet av statliga lån.

Saneringen

I saneringsfrågan möter man svårigheterna att förvärva tomter, expropriationsförfarandets långa tidrymd, de höga tomtkostnaderna m. fl. faktorer, vilka försvårar en önskvärd sanering. För genomförandet av densamma spelar det statliga belåningsvärdet på tomtkostnaden en avgörande roll. En justering av tomtpriset, med bättre anslutning till

Interpellation ang. städernas saneringsproblem

Kan städerna lösa sina saneringsfrågor med ett sådant minimikrav? Vem skall bestrida de ökade kostnader som blir en följd av dessa?

Hur blir det i fortsättningen med de boendes trivselproblem, när i ett slutet bostadskvarter om 150 lägenheter, minst 75 uppställningsplatser skall finnas å tomtmark med en biltrafik dygnet om.

Vad blir kvar inom kvarteren av utrymmen för barnens lekplatser och de boendes rekreation?

Är detta problem underställt de hälsovårdande myndigheterna? Troligen inte.

Bör ej den frågan bli föremål för en utredning och därmed kanhända förhindra att nya sociala problem uppstår? Så har skett en gång tidigare på ett annat område, när barnrikehusen hade sin högkonjunktur.

Orienteringsregler

Orienteringsreglerna syftar till, att varje lägenhet skall ha tillgång till en viss mängd solljus. Principen är riktig. Däremot kan meningarna vara delade när det gäller mängden och i vilka enheter av lägenheten solljuset skall flöda.

Min fråga blir: Kan enbart solljusfaktorn för en fastighet med några få lägenheter, som negativ faktor, tillmätas sådan betydelse, att denna av den anledningen, ej statligt kan belånas?

Riksdagen har antagit en ny byggnadsstadga innebärande, att större uppgifter, ökade befogenheter ges åt kommuner och länsstyrelser. Från kungl. bostadsstyrelsen har likaledes en decentralisering skett med förmedlingsorganet som granskningsorgan på det tekniska området med länsbostadsnämnden som avgörande instans på långivningens område.

Med alltför strikt utarbetade normer av ex. kungl. bostadsstyrelsen begränsas den lokala rörelsefriheten på angivna områden och där effekten sålunda blir en helt annan än den riksdagens avsett.

I dagarna skall de lokala förmedlingsorganen avlämna yttrande över kungl. bostadsstyrelsens i januari utgivna orienteringsnormer, där vunna erfarenhe-

ter skall redovisas. Dessa nya normer är i dag allmänt sett okända för arkitekterna. Dessas ritningar, som nu granskas, baseras på tidigare bestämmelser från 1954 och 1957.

Utfallet torde här bli, att ett stort antal ritningar underkännes genom att de nya orienteringsnormernas krav ej kan uppfyllas.

Erfarenheter i verklig mening kan väl knappast erhållas under de närmaste två åren. Husen måste byggas och människorna flytta in i lägenheterna innan deras eventuella reaktioner kan avläsas.

När som nu andra krav blir avgörande vid bedömningen än som var gällande under projekteringen blir följden, att ett flertal projekt måste omdisponeras med åtföljande kostnadsfördyringar, som till sist hyresgästerna får betala.

Med här anförda synpunkter vill jag till socialministern och chefen för socialdepartementet framställa följande frågor:

1. Anser herr statsrådet det lyckligt, att två kungliga ämbetsverk arbetar — till synes — från så olika utgångspunkter, som åberopade fall anvisar? Om så ej är fallet är herr statsrådet beredd vidtaga åtgärder för enhetliga bedömningsgrunder, vilka enligt min mening bör utfärdas av Kungl Maj:it?

2. Är herr statsrådet beredd, att när nya tillämpningsföreskrifter utfärdas, tillse att sådan övergångstid medges, att onödiga kostnadsfördyringar för bl. a. arkitekt- och projekteringskostnader ej uppstår?

3. Är herr statsrådet vidare beredd att vid fastställande av tillämpningsföreskrifter tillse att erforderlig hänsyn tages till redan nu fastställda stadsplaner med dessas — i flera fall — begränsade möjligheter att helt uppfylla nu angivna tillämpningsföreskrifter samt att parkerings- och orienteringsnormer ej fastläses på ett sådant sätt, att en ekonomisk bebyggelse därigenom förhindras, ävensom att möjligheterna till statlig belåning ej äventyras?

4. Vilka åtgärder anser herr statsrådet erforderliga för främjande av saneringen inom städerna?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågavarande spörsmål finge framställas.

Anmäldes och bordlades följande under sammanträdet till herr talmannen avlämnade motioner:

nr 535, av herr *Carlsson, Eric, m. fl.*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 61, angående statsbidrag till lärarbstäder m. m.;

nr 536, av herr *Bengtson m. fl.*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 58, med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 3 juni 1949 (nr 314) angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om

bankaktiebolags kassareserv, m. m.; samt

nr 537, av herr *Sundin* och herr *Carlsson, Eric*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 58, med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 3 juni 1949 (nr 314) angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv, m. m.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 16.14.

In fidem

K.-G. Lindelöw

Onsdagen den 16 mars

Kammaren sammanträdde kl. 10.00.

Företogs val av tre ombud i Europarådets rådgivande församling jämte tre suppleanter för dessa ombud.

Herr FÖRSTE VICE TALMANNEN erhöill på begäran ordet och anförde:

Herr talman! För detta val ber jag

att få avlämna en gemensam lista, vilken godkänts av de av kammaren valda ledamöterna i talmanskonferensen. Listan upptar namn på så många personer som det ifrågavarande valet avser.

Herr förste vice talmannen avlämnade därefter en lista av följande utseende och med rubriken »Den gemensamma listan»:

Elmgren, B. F., ledamot av första kammaren	Möller, Y. A., ledamot av första kammaren
Sundström, W., ledamot av andra kammaren	Hagnell, H., ledamot av andra kammaren
Heckscher, G., ledamot av andra kammaren	Regnéll, C. G., ledamot av andra kammaren

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev densamma på gjord proposition av kammaren godkänd; och förklarades hava blivit utsedda till ombud i Europarådets rådgivande församling herrar Elmgren, Sundström och Heckscher samt till suppleanter för dem respektive herrar Möller, Hagnell och Regnéll.

På framställning av herr talmannen beslöts att riksdagens kanslideputerade skulle genom utdrag av protokollet underrättas om detta val samt anmodas låta uppsätta och till kamrarna ingiva förslag dels till förordnanden för de valda, dels ock till skrivelse till Konungen med anmälan om det förrättade valet.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 77, angående anslag för budgetåret 1960/61 till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut m. m.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts proposition nr 79, med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 21 december 1945 (nr 823) om

nöjesskatt, m. m., hänvisades propositionen, såvitt avsåge de under 1) och 3) upptagna förordningsförslagen, till bevillningsutskottet samt i övrigt till statsutskottet.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts proposition nr 81, med förslag till förordning om statsbidrag till väg- och gatuhållning i vissa städer och stadslänkande samhällen m. m., hänvisades propositionen, såvitt avsåge de vid densamma fogade författningsförslagen, till behandling av lagutskottet samt i övrigt till statsutskottet.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 85, med förslag till lag om ändring i rättegångsbalken, m. m.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 86, angående anslag för budgetåret 1960/61 till Vissa byggnadsarbeten vid statens vårdanstalt å Brotorp för alkoholmissbrukare.

Föredrogs och hänvisades motionen nr 535 till statsutskottet samt motionerna nr 536 och 537 till bankoutskottet.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till avgörande statsutskottets utlåtande nr 37, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag å kapitalbudgeten för budgetåret 1960/61, i vad avser inrikesdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

Punkterna 1—15

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 16

Ang. lån till sällskapet Eugeniahemmet

Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen att till Lån till sällskapet Eugeniahemmet för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 100 000 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Söderberg* (I: 194) och den andra inom andra kammaren av herr *Jacobsson* i Sala (II: 215), hade hemställts, att riksdagen måtte anvisa ett investeringsanslag av 100 000 kronor att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för att under i motionerna angiven förutsättning användas såsom lån till Eugeniahemmet samt att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning av den slutna cerebrala pares-vården enligt i motionerna angivna riktlinjer.

Utskottet hade i den nu föredragna punkten på anförda skäl hemställt,

I. att riksdagen måtte till Lån till sällskapet Eugeniahemmet för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 100 000 kronor;

II. att motionerna I: 194 och II: 215 icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Herr **SÖDERBERG** (s):

Herr talman! Med anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anvisande av ett in-

Ang. lån till sällskapet Eugeniahemmet
vesteringsanslag av 100 000 kronor för moderniserings- och förbättringsarbeten vid Eugeniahemmet har jag i en motion anfört vissa synpunkter på cp-vårdens organisation.

Sjukvårdshuvudmännen har i fråga om vården av handikappade barn funnit målsättningen vara, att vården så långt möjligt bör ges i det egna hemmet. I fråga om cp-barnen söker man därför i alltmer ökade omfattning understödja denna hemvård genom olika former av öppen cp-vård, som anordnande av kontinuerlig läkarvård och sjukgymnastisk behandling, undervisning av barnens föräldrar i barnens vård och skötsel samt genom förskolor för barnen.

Om åtskilligt har gjorts återstår ännu mycket, innan denna öppna vård fått tillräcklig utbyggnad. Det är främst på undervisningens område man stöter på svårigheter. Att det nuvarande systemet med stark centralisering av undervisningen till Eugeniahemmet är mindre lämpligt, är i varje fall de läkare, sjukgymnaster, kuratorer och förtroendemän, som är engagerade i cp-vården inom vårt landstingsområde, ense med kurator Lis Asklund om.

Därmed vill vi inte rikta kritik mot anstaltens ledning och personal. Kritiken riktas mot systemet som sådant. Det är här fråga om ytterst känsliga barn, barn som långt mer än friska barn är i starkt behov av kontakt med föräldrarna och då främst modern. Att sammanföra sådana barn från hela landet till en skola i Stockholm, varigenom kontakterna med hemmet bryts för lång tid, kan enligt vår mening inte vara lämpligt.

Att personalen inte lyckas med att vara i fars och mors ställe för dessa barn kan man inte klandra dem för. Däremot finns all anledning för statsmakterna — för regering och riksdag — till allvarlig självrannsakan, om man skall låta detta oeffterrättliga system fortsätta.

Enligt min mycket bestämda mening bör all internatundervisning för handikappade — cp-barn, blinda och döva barn liksom andra handikappade barn

Ang. korttidsförsäkring för ålderspension, som utbetalas före folkpensionsåldern — anordnas så, att barnen ges tillfälle till bättre kontakter med föräldrahemmet. Inom vårt landstingsområde har vi en utredning i gång som syftar till att ordna sådan undervisning inom länet. För exempelvis cp-barnen räknar vi med ett internat i Västerås, där undervisningen skulle pågå måndag—fredag. Fredag eftermiddag skjutsas barnen hem till föräldrahemmen och hämtas på måndagsmorgonen. Därmed skulle bättre kontakt mellan barnen och föräldrarna kunna ernås.

Det är klart att ett sådant decentraliserat undervisningssystem ställer sig dyrare än det nuvarande systemet. Men om landstingen tar på sig kostnaderna för vad de förbättrade kontaktmöjligheterna kostar, medan staten som hittills svarar för de direkta undervisningskostnaderna, bör frågan kunna lösas på ett vettigt sätt.

Få människor har drabbats så hårt som de, som vid födelsen fått cerebrala pareser, och hårt drabbade är också föräldrarna till de barn det här gäller. Det finns all anledning för samhället att ge dem den lindring och det stöd som går att ge dem i deras hårda lott.

Av vad jag anfört framgår, att jag hyser den uppfattningen, att all investering i Eugeniahemmet är att betrakta som en felinvestering. Pengarna användes på ett bättre sätt, om de fick anvisas till en decentralisering av cp-barnens undervisning. Jag är emellertid medveten om att vi befinner oss i en tvångssituation och att förhållandena på Eugeniahemmet är sådana, att något måste göras även kortsiktigt sett. Jag har därför, herr talman, intet yrkande, men jag vill till inrikesministern ställa en varm vädjan, att han medverkar till snara åtgärder för att åstadkomma en sådan decentralisering av cp-barnens undervisning, i akt och mening att ge dem de kontaktmöjligheter med föräldrarna och föräldrahemmet, som de är i så stort behov av.

Efter härmed slutad överläggning bifölls vad utskottet i förevarande punkt hemställt.

Punkten 17

Utskottets hemställan bifölls.

Punkten 18

Lades till handlingarna.

Ang. korttidsförsäkring för ålderspension, som utbetalas före folkpensionsåldern

Föredrogs ånyo bevillningsutskottets betänkande nr 8, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av punkt 1 av anvisningarna till 31 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 15 januari 1960 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 28, hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till lag om ändrad lydelse av punkt 1 av anvisningarna till 31 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

I propositionen hade föreslagits, att försäkringar med kort utbetalningstid i ökad utsträckning skulle godtagas vid taxeringen som pensionsförsäkringar, vilket bland annat innebure, att premierna bleve avdragsgilla. Förslaget syftade till att möjliggöra tecknande av försäkring med avdragsgilla premier för ålderspension, som skulle utgå under tiden mellan verklig pensionsålder och den ålder då allmän tilläggspension och folkpension började utgå. Rätt till avdrag för premierna hade föreslagits skola föreligga, därest utbetalningstiden för pensionerna vore lägst ett och ett halvt år.

Till utskottet hade hänvisats följande i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 503, av herrar *Virgin* och *Svärd*, samt II: 625, av herr *Nilsson* i *Svalöv m. fl.*, vari hemstälts, att riksdagen måtte besluta,

dels att ålderspensionsförsäkring avseende tid efter det den försäkrade fyllt

Ang. korttidsförsäkring för ålderspension, som utbetalas före folkpensionsåldern 63 år skulle godtagas vid taxeringen såsom pensionsförsäkring, därest den avsåge en tid av minst ett år,

dels att såsom sådan pensionsförsäkring skulle betraktas även kompletterande pensionsanordningar för åldersåren 19—21 för efterlevande barn samt i fråga om sjuk- och invalidpension; även-
som

2) de likalydande motionerna I: 504, av herr *Aman*, samt II: 624, av herr *Gustafson* i Göteborg och fröken *Höjer*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att punkt 1 av anvisningarna till 31 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) skulle utformas på sätt i motionerna anförts.

Yrkandet i motionerna I: 504 och II: 624 avsåg, utom annat, att rätt till avdrag för premierna skulle föreligga, om utbetalningstiden vore endast ett år. Beträffande de kapitalunderstöd, som kunde vara förenade med en privat pensionsförsäkring, avsedd att komplettera den allmänna tilläggs pensioneringen, hade motionärerna hemställt, att sådana åtgärder måtte vidtagas, att dessa understöd jämväl i framtiden kunde bibehållas på hittillsvarande nivå i förhållande till totalpensionsnivån utan att falla utanför begreppet pensionsförsäkring i skatteavseende.

Utskottet hade i det nu föreliggande betänkandet av angivna orsaker hemställt, att riksdagen, med förklarande att Kungl. Maj:ts proposition nr 28 icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas och med avslag å de inbördes likalydande motionerna I: 503 och II: 625 samt I: 504 och II: 624, måtte för sin del antaga i betänkandet infört förslag till lag om ändrad lydelse av punkt 1 av anvisningarna till 31 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

Utskottets förslag skilde sig från det i propositionen framlagda förslaget allenast därutinnan, att ikraftträdandebestämmelserna kompletterats i visst avseende.

Reservation hade avgivits av herrar *Spetz, Gustaf Elofsson, Söderquist, Bengtson, Gustaf Henry Hansson, Nilsson* i Svalöv, *Kollberg, Vigelsbo, Magnusson* i Borås och *Gustafson* i Göteborg, vilka på återopade grunder hemställt,

1) att riksdagen, med förklarande att Kungl. Maj:ts proposition nr 28 icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas och i anledning av de inbördes likalydande motionerna I: 503 och II: 625 samt I: 504 och II: 624, måtte för sin del antaga i reservationen infört förslag till lag om ändrad lydelse av punkt 1 av anvisningarna till 31 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370); samt

2) att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att, i den mån övriga i förevarande motioner upptagna frågor icke kunde lösas inom ramen för gällande lagstiftning, Kungl. Maj:t måtte vid innevarande års riksdags höstsession framlägga förslag till de ytterligare ändringar i kommunalskattelagen, som kunde anses erforderliga för tillgodoseende av syftet med motionerna.

Reservanternas förslag överensstämde i huvudsak med de yrkanden, som framlagts i motionerna.

Herr SPETZ (fp):

Herr talman! Det ärende, som behandlas i bevillningsutskottets föreliggande betänkande, sammanhänger med införandet av den allmänna tjänstepensioneringen. Avsikten är att möjliggöra tecknande av pensionsförsäkring för tiden från och med den pensioneringsgräns, som vederbörande har erhållit genom avtal med arbetsgivarparten, till den tidsgräns, då vederbörande får folkpension och tjänstepension.

Bestämmelserna när det gäller den allmänna tjänstepensionen är ju sådana, att det inkomstär, under vilket den pensionsberättigade fyller 65 år, är det sista som är pensionsgrundande för vederbörande. Det är uppenbart, att för de löntagare, som nu har hunnit upp i medelåldern eller däröver, är det av allra största vikt att inkomsten för det

Ang. korttidsförsäkring för ålderspension, som utbetalas före folkpensionsåldern år, under vilket de fyller 65 år, i sin helhet kan få räknas med som pensionsgrundande inkomst. För att möjliggöra tecknande av en pensionsförsäkring, som fyller mellanrummet mellan det år då vederbörande fyller 65 och den månad då han fyller 67 år, har Kungl. Maj:t föreslagit, att den kortaste tid som pensionen får utgå skall vara ett och ett halvt år. Det innebär, att sådana löntagare, som har oturen att fylla 65 under första halvåret, inte har någon möjlighet att vara kvar i tjänst och alltså utnyttja hela det år de fyller 65 för sin allmänna tjänstepension, samtidigt som de tecknar en pensionsförsäkring, som täcker mellanrummet från december månad det år de fyller 65 till den månad på första halvåret då de fyller 67 år. Det blir alltså en kategorisklyvning om jag får använda det uttrycket, mellan sådana löntagare som fyller år under första halvåret och sådana som fyller först under andra halvåret.

Reservanterna har för sin del icke kunnat finna att detta är en rationell lösning. Den innebär ju i själva verket en orättvisa mot dem som råkat bli födda under första delen av ett år. Reservanternas förslag överensstämmer i stort sett med den motion, som direktören i TCO, ledamoten av denna kammare herr Åman har väckt, och som bevillningsutskottets majoritet icke har velat gå med på.

Herr talman! Jag vill med dessa ord yrka bifall till den vid utskottets betänkande fogade reservationen.

Herr ÅMAN (s):

Herr talman! Jag vill i likhet med den föregående ärade talaren yrka bifall till reservationen. Som skäl härför vill jag erinra om de synpunkter som har framförts både motionsledes och i vissa yttrandena. På sin tid anförde både TCO och SPP kritik mot detta förslag.

Vad man vände sig emot var tvåårsregeln, som departementschefen sedan välvilligt, det vill jag gärna konstatera, har skurit ned till ett och ett halvt år.

Det förhåller sig på det sättet, som den föregående ärade talaren nämnde, att åtskilliga av dem som fyller 65 år i början av ett år vill kvarstå i tjänst till årets slut. Det är ingalunda någon ovanlig företeelse, och det gör att de inte blir hjälpta med ett och ett halvtårsregeln, medan ettårsregeln skulle täcka praktiskt taget alla förekommande behov.

Man har sagt att det skulle finnas risk för att en ettårsregel skulle missbrukas, d. v. s. att till pensionsförsäkring skulle komma att hänföras en del anordningar som närmast är av kapitalförsäkrings-typ. Den stora försäkringsanstalten Folksam påpekade i sitt yttrande — det framförde jag också i min motion — att man för att minska risken för missbruk kunde stadga att en sådan pension alltid skall upphöra vid 67-årsåldern. Dessutom kan man, som jag också påpekade i min motion, föreskriva att pensionen skall utbetalas i terminer, t. ex. kvartalsvis. På det sättet torde riskerna för missbruk av en ettårsregel inte bli större såvitt man kan förstå, än om tidsgränsen ett och ett halvt år fastställdes med två utbetalningstillfällen.

I utskottet har man instämt i syftet med det förslag som framförts i propositionen. Man har också sagt att man måste göra en avvägning mellan önskemålen att få så stor variation som möjligt när det gäller att kombinera ATP med andra pensionsförsäkringar och nödvändigheten av att få en klar gräns mellan pensionsförsäkringar och andra försäkringar. Det är riktigt när utskottet säger, att denna fråga endast bör gälla pensionsförsäkringar som tillkommit i pensioneringssyfte, men utskottet tar över huvud taget inte upp någon diskussion om möjligheterna att genomföra en sådan avgränsning. Man nöjer sig med att enbart konstatera, att den av departementschefen föreslagna tiden ett och ett halvt år fyller alla rimliga krav på hänsynstagandet till samordningsproblemen. Ytterligare avkortning till ett år skulle medföra att rena kapitalutbetalningar hänfördes till pensionsförsäkringar. Här säger utskottet sålunda, att gränsen mel-

Ang. korttidsförsäkring för ålderspension, som utbetalas före folkpensionsåldern

lan pensionsförsäkring och kapitalförsäkring går mellan ett års och ett och ett halvt års utbetalningstid, men man har inte besvärat sig — om jag får använda det uttrycket — med att diskutera möjligheten att avgränsa det hela med hänsyn till syftet — man kunde ju t. ex. ha övervägt frågan att det endast skulle gälla kollektiva pensionsförsäkringsanordningar, vilka ju är de vanligast förekommande. Inte heller diskuterar man i utlåtandet förslagen i min motion om kravet på flera utbetalningsterminer.

Utskottet säger i detta sammanhang förnöjsamt, att det finns åtskilliga möjligheter att på annat sätt än genom pensionsförsäkring trygga försörjningen under den korta tid det här rör sig om, och så avstyrker man motionens yrkande. Det betyder att utskottet emot en policy, som i decennier har drivits inom tjänstemannarörelsen, förordar anordningar för pensionering, som icke tryggas i försäkringsmässiga former. Uttalet är därför något förvånande.

I min motion behandlade jag även frågor som rörde samordningen på andra förmånsområden än ålderspension, t. ex. efterlevandepension i form av barnpension mellan 19 och 21 års ålder samt förtidspension. Dessutom påpekades specialproblemet rörande förtids- och efterlevandepension för år 1962 vid försäkringsfall som inträffar detta år. I TCO:s remissyttrande, vilket jag hänvisade till i min motion, sades det att man förutsatte, att sådana pensionsanordningar skulle anses falla inom ramen för temporär pensionsförsäkring och sålunda behandlas som pensionsförsäkring i skattetekniskt avseende. Om så inte skulle vara fallet hemställde TCO om sådana ändringar i lagrummet i fråga, att temporära pensionsanordningar av nyssnämnda slag kunde hänföras till pensionsförsäkring.

Departementschefen har avfärdat det hela med att det var nödvändigt att ha en klar och enhetlig avgränsning åt de i skattehänseende gynnade pensionsförsäkringarna. Ingen diskussion har förts om vad gällande bestämmelser innebär

för möjligheter beträffande förtidspension och efterlevandepension av det slag som påpekats. Departementschefen har vidare — tydligen med tanke på problemen för år 1962 — framhållit att behovet av att försäkringsvägen täcka sådana kostnader var ringa.

I min motion hemställde jag om att lagtexten skulle utformas på sätt som TCO anför i sitt yttrande och tillade, med tanke på departementschefens uttalande, att det vore olyckligt om de kompletteringsanordningar, som behövs vid sidan om den allmänna tilläggspensioneringen, skattemässigt skulle bli ogynnsammare behandlade om de ordnades i försäkringsmässiga former än om de ordnades på ett annat »mindre tryggt» sätt.

I detta sammanhang kommer frågan om kapitalunderstöden in. Anvisningarna till 31 § kommunalskattelagen är så utformade, att kapitalbeloppet inte får överstiga det högsta årliga beloppet av ålders- eller invalidpension ökat med det högsta beloppet av efterlevandepension, om sådan utgår. En sådan bestämmelse innebär, att kapitalunderstöden i och med att nuvarande tjänstepensionsanordningar samordnas med ATP inte torde kunna bibehållas på hittillsvarande nivå i förhållande till totalpensionsnivån utan att falla utanför begreppet pensionsförsäkring i skatteavseende. TCO i sitt remissvar och jag i motionen hemställde om sådana åtgärder, att kapitalunderstöden skulle kunna bibehållas på hittillsvarande nivå. Varken departementschefen eller utskottet har ingått på någon diskussion av denna för tjänstemännen så betydelsefulla fråga, utan de har sagt att vad som behövs är en klar och enhetlig avgränsning åt de i skattehänseende gynnade pensionsförsäkringarna.

I utskottet har alltså majoriteten avstyrkt samtliga de yrkanden jag har framfört i motionen. I reservationen har yrkats att utskottet i stället bort hemställa, att riksdagen beslutar att tidsrekvisitet skall vara ett år. Vidare föreslår man i reservationen vissa regler, som gör det möjligt att bibehålla kapi-

Ang. korttidsförsäkring för ålderspension, som utbetalas före folkpensionsåldern talunderstöden. I de frågor där klarhet önskas om vad nuvarande lagstiftning egentligen innebär föreslås, att Kungl. Maj:t efter vederbörlig utredning skall framlägga förslag till höstsessjonen om de lagändringar som utredningen kan finna påkallade.

Jag ber, herr talman, att få yrka bifall till denna reservation.

Herr ERICSSON, JOHN, (s):

Herr talman! I föreliggande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit en uppmjukning av skattelagarna för att möjliggöra skatteförmåner med avseende på pensionsförsäkringar. Motivet är, som herr Spetz framhöll, att vi fått den nya allmänna tjänstepensionen.

I ett tiotal år har gällt den regeln, att den minsta tid man skall stipulera för pensionsförsäkringar skall vara två år. I anledning av den samordning som skall äga rum mellan olika pensionssystem har påpekats, att de två åren är för lång tid för att täcka den skillnad mellan 65 och 67 år, som kan uppstå. Bevillningsutskottet har för sin del sagt, att det är skäligt att man tar hänsyn till dessa förhållanden och har vitsordat, att det kan föreligga ett behov att ändra lagstiftningen så, att tiden förkortas från två år till ett och ett halvt år. Man vill alltså tillmötesgå de önskemål, som föreligger, och utskottet har ansett, att man har tagit alla rimliga hänsyn till dessa önskemål om man bifaller Kungl. Maj:ts förslag.

Motionärerna hävdar nu en annan mening. De menar, att det kan finnas pensionsanordningar som innebär, att den som blir pensionerad vid 65 års ålder kan få fortsätta i sin anställning till årets slut. Om han då råkar vara född under första halvåret går han därmed miste om ifrågavarande förmåner — märk, ärade kammarledamöter, att det är fråga om skatteförmåner i anledning av pensionsförsäkringen under det att vederbörande går kvar i tjänst och uppstår full lön under tiden.

Jag vill vidare påpeka, att det väl är

en akt av frivillighet från vederbörande anställdes sida, om han fortsätter sitt arbete året ut. Jag har på den punkten frågat, om det finns ovillkorliga stadganden i pensionsreglementet som säger, att vederbörande skall gå kvar hela året. För flertalet är det väl så, att det fixeras en viss tidpunkt för vederbörandes avgång, men om så önskas ordnar man så att vederbörande får fortsätta. Det finns ju intresse av att så sker både ur allmänna och ur enskilda synpunkter.

Utskottet har dock tyckt att man inte kan ta så stor hänsyn till sådana fall, som motionärerna hemställer om, emedan man då tar bort gränsen emellan pensionsförsäkringar å ena sidan och kapitalförsäkringar med penningutbetalningar å andra sidan.

Kan det betyda så mycket? Ja, jag tror att det har en betydelse att försöka upprätthålla den gränsen. Vi kan konkretisera saken, så att kammarens ärade ledamöter kanske får det materiella innehållet litet klarare för sig.

Säg att det gäller en inkomsttagare, som har en lön på 25 000 kronor och vill teckna en försäkring av detta slag. Låt oss säga att premien för försäkringen blir 2 000 kronor. Vederbörandes marginalskatt torde ligga vid ungefär 40 procent. Det skulle innebära, att han skulle få ett bidrag till sin försäkringspremie ifrån det allmänna på 800 kronor. Det är klart att vi har en lagstiftning, som i och för sig uppmuntrar teckningar av försäkringar. Men frågan är bara om man vågar säga, att man skall helt suddas ut dessa gränser mellan pensions- och kapitalförsäkring. Det är där som man har kommit fram till olika uppfattningar.

Herr Aman sade nyss, att utskottet har nog inte granskat dessa ting ordentligt. Man får väl också säga, att anklagelsen riktas mot Kungl. Maj:t, ty hade granskningen varit ordentligt utförd i departementet, borde herr Amans synpunkt ha blivit ännu mera beaktad. Men jag vill inte vitsorda ett sådant påstående. Föredragande departementschefen har gått igenom alla framställda

Ang. korttidsförsäkring för ålderspension, som utbetalas före folkpensionsåldern
önskemål liksom också remissinstansernas propäer, men han har ändå stannat vid den ståndpunkt som propositionen ger uttryck åt.

Det finns enligt mitt sätt att se en viss garanti för att förslag av denna karaktär granskas mycket nog i departementet. Man är där angelägen om att söka överblicka konsekvenserna. Men jag vitsordar också, att det finns en mycket stark vilja att vara tillmötesgående i sammanhang som dessa. Det är det som gjort, att de betänkligheter, som departementschefen säkerligen haft och som kommit till synes även under utskottsbehandlingen, har fått falla. Man menar, som jag förut sade, att man skall gå till mötes önskemålen så långt det är möjligt. Det går inte att tala om att vederbörande inte skulle klara försörjningen för denna övergångsperiod, ty hela tiden bör vi ha klart för oss, att vad det gäller är bara skatteavdraget.

Sedan har det kanske förvånat mig och en del andra, när man i reservationen säger att pensionsstandarden skall bibehållas. Ja, i princip ansluter också jag mig till denna synpunkt. Men resultatet av de förhandlingar, som nu pågår, vet vi ännu ingenting om. Vi vet att det blir förändringar, och det skulle förvåna mig, om vederbörande inte kunde bibehålla sin pensionsstandard i den mån det är sådana befattningshavare, som redan nu har en tillfredsställande ordning i pensionshänseende. Jag tror att så blir fallet. Då skall man väga *alla* faktorer. Om det blir så, att den allmänna tjänstepensionen kommer att medföra, att de anställda slipper ifrån att betala pensionsavgift, så är det en särskild förmån. Om det vidare blir så, att man förhandlar om kompletteringsförsäkringar och får sådana eller motsvarande kontanta förmåner — det vet jag ingenting om, men det är inte alls uteslutet — då skall man också ta hänsyn till detta. Man skall sedan fråga sig: Har vi råd att betala en pensionsavgift för kompletteringsförsäkringar? Först då får vi klart för oss, hur det förhåller sig med den materiella sidan. Därför är talet om bibehållen pensionsstan-

dard i detta sammanhang litet egendomligt. En annan sak, som förefaller mig ännu mera egendomlig, är att bland dem som står på reservationens linje finner jag ledamöter av kamrarna, som tidigare har hyst en uppfattning som varit något annorlunda, i varje fall i vissa avseenden. Jag tänker på kompletteringen av barnpensionerna, där det alltså gäller krav på skattefrihet för försäkringar avseende barn mellan 19 och 21 år. Vi har en proposition liggande på riksdagens bord, i vilken man undersökt i vad mån ungdomar har förvärvsarbete. Där konstateras att hälften av alla ungdomar mellan 16 och 18 år har förvärvsarbete — en del med relativt goda inkomster. Detta har föranlett Kungl. Maj:t att sätta åldern för barnpensionerna till 16 år. Jag har ett minne av att det fanns viss meningsriktning, som tyckte att detta var förnuftigt, men här ser jag till min förvåning, att det nu från det hållet finns krav på att flytta upp åldersgränsen till 19—21 år. Det förvånar mig, som sagt, men jag utgår ifrån att vederbörande har motiv för sin ändrade ståndpunkt.

Jag vill sluta med att säga, att de önskemål, som har framförts från olika håll när det gäller dessa kompletteringsförsäkringar, har tillmötesgåts genom propositionen i all rimlig omfattning. Det är ju alltid så, att det finns några som vill gå ännu längre när det gäller skattelättnader och olika förmåner. Men i detta sammanhang kan man inte gärna rekommendera riksdagen att gå längre än ett och ett halvt år i fråga om pensionsförsäkring, såvida man inte vill helt stryka bort skillnaden mellan pensionsförsäkring och kapitalförsäkring.

Det är, herr talman, dessa bevekelsegrunder som har föranlett bevillningsutskottet att tillstyrka propositionen och avstyrka de väckta motionerna. Jag yrkar, herr talman, bifall till utskottets hemställan.

Herr SPETZ (fp) kort genmäle:

Herr talman! Det är bara på en enda punkt som jag vill komplettera det an-

Ang. korttidsförsäkring för ålderspension, som utbetalas före folkpensionsåldern förande som bevilningsutskottets ordförande hållit här.

När utskottets ordförande talar om skatteförmåner, vill jag understryka, att det ju ligger så till, att avgiften för pensionsförsäkring är avdragsgill vid taxering men att den utfallande pensionen är beskattningsbar. Denna förmån innebär i själva verket ingenting annat än att man får göra avdrag det ena året för att skatta för ungefär samma belopp nästa år. Om det är så kort tid som det här är fråga om mellan den tidpunkt då man tar försäkringen och den dag den utfaller, blir premien praktiskt taget samma belopp som den utfallande pensionen.

Enligt utskottets och Kungl. Maj:ts förslag blir det nu så, att en person, som är född i juli månad, i sin deklaration kan göra avdrag på inkomsten det år han fyller 65 år. Han skattar sedan för den utfallande pensionen det år han fyller 66 år. Men en person som är född i juni kan icke göra motsvarande avdrag. Det är denna olikställighet mellan de skattskyldiga som reservanterna inte velat godkänna.

Herr ÅMAN (s):

Herr talman! Jag skall inte ytterligare fördjupa mig i ämnet och upprepa vad jag redan sagt.

Jag vill bara till bevilningsutskottets ordförande säga, att jag inte alls har påstått, att departementschefen eller utskottet inte skulle ha noga granskat frågan. Jag har absolut inte uttalat mig på det sättet. Vad jag har sagt är endast, att man i utlåtandet inte har diskuterat saken. I vad mån man i övrigt har diskuterat och penetrerat frågan är ju förborgat för den som inte tillhör utskottet eller departementet. Jag slår emellertid fast, att jag inte på något sätt velat göra gällande att man skulle ha varit slapp i sin handläggning av frågan.

Sedan är ju, som herr Spetz också säger, hela denna fråga i hög grad ett tekniskt spørsmål från försäkringstagar- nas synpunkt. Här har tidigare gällt en mycket längre tidsmarginal. Nu har det skett en förbättring, först med förslaget om två år och sedan med stadgandet om

ett och ett halvt år. Allt detta är ett resultat av att hela pensionssystemet förändrats. Man tvingas nu till ansträngningar från deras sida, som har pensionsåldern satt till 65 år, att söka komplettera sina pensionsförmåner. När det gäller att intressera dem det vederbör för att få till stånd denna komplettering för tiden mellan 65 och 67 år spelar naturligtvis den faktor, som det här är fråga om, en viss roll. Den kan indirekt ha en försämrande inverkan på nivån. Den kan försvåra tillkomsten av de kompletteringsanordningar som är nödvändiga på grund av den allmänna tjänstepensioneringens genomförande.

Detta är naturligtvis ingen jättelik fråga i och för sig. Logiskt och tekniskt hade det dock varit lyckligare om utskottet hade kunnat beakta de synpunkter som framförts dels från flera remissinstanser, dels i motionerna och som också har kommit till uttryck i föreliggande reservation.

Herr ERICSSON, JOHN, (s):

Herr talman! Jag utgår ifrån att kammarens ledamöter har klart för sig vad herr Spetz också framhöll, nämligen att inkomster från pensionsförsäkring är beskattningsbar inkomst. Men med vårt skattesystem blir progressiviteten åtskilligt hårdare det år vederbörande är i förvärvsarbete och alltså har högre inkomst än det år han gått i pension och får en lägre inkomst. Det är detta som är avgörande i detta sammanhang.

Utskottets skäl för sin ståndpunkt att nu inte vilja gå längre än vad Kungl. Maj:t föreslagit är mot denna bakgrund att vi anser, att frestelserna i så fall skulle bli för stora att söka vinna skatteförmåner. Det är heller inte enligt vår uppfattning egentligen fråga om en pensionsförsäkring, om tiden är så kort som ett år. Utskottet har därför stannat vid den ståndpunkt som Kungl. Maj:t intagit.

Sedan beklagar jag om jag uppfattat herr Åmans anförande som kritiskt mot utskottet och Kungl. Maj:t. Om han tycker att vi har gjort ett hyggligt arbete, så är vi helt överens, herr Åman och jag.

Om rätt för företagare till avdrag vid beskattning för vissa försäkringspremier

Sedan överläggningen ansetts härmed slutad, gjorde herr talmannen jämlikt därunder förekomna yrkanden propositioner, först på bifall till vad utskottet i det nu ifrågavarande betänkandet hemställt samt vidare på antagande av det förslag, som innefattades i den vid betänkandet avgivna reservationen; och förklarade herr talmannen, efter att hava upprepat propositionen på bifall till utskottets hemställan, sig finna denna proposition vara med övervägande ja besvarad.

Herr *Spetz* begärde votering, i anledning varav uppsattes samt efter given varsel upplästes och godkändes en omröstningsproposition av följande lydelse:

Den, som bifaller vad bevillningsutskottet hemställt i sitt betänkande nr 8, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, antages det förslag, som innefattas i den vid betänkandet avgivna reservationen.

Sedan kammarens ledamöter intagit sina platser samt voteringspropositionen ånyo upplästes, verkställdes till en början omröstning genom uppresning.

Då herr talmannen fann tvekan kunna råda angående omröstningens resultat, verkställdes härefter votering medelst omröstningsapparat; och befunnos vid omröstningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 67;

Nej — 65.

Därjämte hade 3 ledamöter tillkännagivit, att de avstode från att rösta.

Om rätt för företagare till avdrag vid beskattning för vissa försäkringspremier

Föredrogs ånyo bevillningsutskottets betänkande nr 17, i anledning av väckta motioner om rätt för företagare till

avdrag vid beskattning för vissa försäkringspremier.

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 292, av herrar *Mattsson* och *Ferdinand Nilsson*, samt II: 497, av herr *Fälldin m. fl.*, hade hemställts, att riksdagen måtte besluta att vidtaga sådan ändring av skattelagstiftningen, som i motionerna anförts.

Yrkandet i motionen avsåg rätt för företagare att å rörelsebilagan till sin självdeklaration göra avdrag för premierna för nödvändiga kompletterande personliga sjuk- och olycksfallsförsäkringar.

Utskottet hade i det nu föredragna betänkandet på anförda skäl hemställt, att de likalydande motionerna I: 292, av herrar *Mattsson* och *Ferdinand Nilsson*, samt II: 497, av herr *Fälldin m. fl.*, om rätt för företagare till avdrag vid beskattningen för vissa försäkringspremier, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Reservation hade anförts av herrar *Gustaf Elofsson*, *Bengtson*, *Vigelsbo*, *Darlin* och *Stiernstedt*, vilka, under åberopande av innehållet i de likalydande motionerna I: 292 och II: 497, ansett, att utskottet bort hemställa, att riksdagen måtte, i anledning av nämnda motioner, för sin del antaga i reservationen infört förslag till lag om ändring i kommunal-skattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

Herr **MATTSSON** (cp):

Herr talman! I motionerna I: 292 och II: 497 upptas frågan om att skapa likställighet i beskattningshänseende mellan arbetsgivare och anställda.

Det är inte min mening att här dra upp någon längre debatt, utan jag vill endast konstatera att utskottet självt har kommit till den uppfattningen att likställighet när det gäller skatteavdraget inte föreligger. Utskottet säger nämligen: »En följd av att den anställde icke själv behöver svara för sitt skydd mot

Ang. schablonbeskattning i vissa fall av en- och tvåfamiljsfastigheter
 olycksfall blir givetvis, att han får något större utrymme under försäkringsavdraget för premier för andra försäkringar än den, som själv måste bekosta premier för olycksfallsförsäkring.»

Då det måste vara riktigt att vi å ena sidan får lika försäkringsskydd för både företagare och anställda och då det å andra sidan måste vara rimligt att dessa grupper får samma skatteavdrag, vill jag, herr talman, yrka bifall till reservationen av herr Gustaf Elofsson m. fl.

Herr ERIKSSON, EINAR, (s):

Herr talman! Det är riktigt som herr Mattsson påpekade, att bevillningsutskottet i sitt yttrande har framhållit att det kan förefalla vara någon liten skillnad mellan en företagare och hans anställda när det gäller rätten till försäkringsavdrag, men det är att märka, att den skillnaden bara gäller olycksfallsförsäringen.

I den mer allmänna propagandan framhålles ofta, att företagaren även betalar sjukförsäkringsavgiften för sina anställda och att han på det sättet inte bara får en lägre avdragsrätt utan — vilket kanske låter något mera egenomligt — en lägre sjukersättning i händelse av sjukdom. Utskottet tycker emellertid att den skillnad, som här kan förefinnas, inte ger någon som helst anledning att göra en sådan lagändring som motionärerna har yrkat på.

Jag ber med dessa ord, herr talman, att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Efter det överläggningen förklarats härmed slutad, gjorde herr talmannen enligt de därunder förekomna yrkandena propositioner, först på bifall till vad utskottet i det nu förevarande betänkandet hemställt samt vidare på antagande av det förslag, som innefattades i den vid betänkandet avgivna reservationen; och förklarade herr talmannen, sedan han upprepat propositionen på bifall till utskottets hemställan, sig anse denna proposition vara med övervägande ja besvarad.

Herr Mattsson begärde votering, i anledning varav uppsattes samt efter given varsel upplästes och godkändes en så lydande omröstningsproposition:

Den, som bifaller vad bevillningsutskottet hemställt i sitt betänkande nr 17, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, antages det förslag, som innefattas i den vid betänkandet avgivna reservationen.

Sedan kammarens ledamöter intagit sina platser samt voteringspropositionen ånyo upplästes, verkställdes till en början omröstning genom upprensning. Herr talmannen förklarade, att enligt hans uppfattning flertalet röstat för ja-propositionen.

Då emellertid herr Mattsson begärde rösträkning, verkställdes nu votering medelst omröstningsapparat; och befunnos vid omröstningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 95;

Nej — 34.

Därjämte hade 5 ledamöter tillkännagivit, att de avstode från att rösta.

— — — — —

Ang. schablonbeskattning i vissa fall av en- och tvåfamiljsfastigheter

Föredrogs ånyo bevillningsutskottets betänkande nr 24, i anledning av väckta motioner angående schablonbeskattning i vissa fall av en- och tvåfamiljsfastigheter.

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 422, av herrar Spetz och Ringaby, samt II: 533, av herrar Staxäng och Johansson i Öckerö, hade hemställts, att riksdagen måtte besluta, att s. k. schablontaxering av en- och tvåfamiljsfastigheter skulle äga rum även då lägenhet häri uthyrdes till sommargäster, dock under förutsättning att lägenheten under större delen av året beboddes av ägaren.

Ang. schablonbeskattning i vissa fall av en- och tvåfamiljsfastigheter

Utskottet hade i det nu föreliggande betänkandet av angivna orsaker hemställt, att de likalydande motionerna I: 422, av herrar Spetz och Ringaby, samt II: 533, av herrar Staxäng och Johansson i Öckerö, angående schablontaxering i vissa fall av en- och tvåfamiljsfastigheter, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Vid betänkandet hade reservationer avgivits

I) av herr *Spetz*, vilken, under åberopande av innehållet i de likalydande motionerna I: 422 och II: 533, ansett, att utskottet bort hemställa, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t an hålla om framläggande av förslag till innevarande års höstsession om sådan ändring i kommunalskattelagen, att uthyrning, som avsåge möblerad lägenhet i en- och tvåfamiljsfastighet och vilken gällde bostad som under större delen av året beboddes av ägaren, icke i något fall skulle föranleda undantag från schablonbeskattning; samt

II) av herrar *Hagberg* och *Nilsson* i Svalöv, vilka dock ej antytt sin mening.

Herr SPETZ (fp):

Herr talman! Anledningen till den väckta motionen är de svårigheter som vållats inom kommuner där det förekommer en relativt stor uthyrning till sommargäster. I anvisningarna till 24 § 2 mom. kommunalskattelagen har nämligen ett uttryckligt undantag gjorts från schablontaxeringen av en- och tvåfamiljsvillor för det fall då vederbörande hyr ut regelbundet under somrarna, som det står. För att ge kammarens ledamöter en uppfattning om problemets innebörd ber jag att få ta ett exempel; jag tror att det är enklaste sättet att belysa frågan.

Om vi tänker oss en fastighet, taxerad till 30 000 kronor, där fastighetsägaren har inrett vindsvåningen till en lägenhet, som han hyr ut under hela året, taxeras fastigheten enligt schablonmetoden, dvs. inkomsten beräknas till 2,5 procent av taxeringsvärdet eller till

750 kronor, med avdrag av 200 kronor. Inkomsten av fastigheten blir alltså 550 kronor. I själva verket kan vederbörande ha en inkomst av den uthyrda lägenheten på låt oss säga 1 200 kronor. Om värdet av den egna lägenheten uppgår till 1 500 kronor, blir alltså inkomsten 2 700 kronor.

Nu kan man tycka att skillnaden mellan den verkliga inkomsten och den beräknade inkomsten är mycket stor, men då är att märka, att det i fråga om schablontaxeringen icke medgives avdrag för försäkringspremier, reparationer och andra dylika utgifter. Endast räntan är avdragsgill och dessutom tomthyra, som ju dock förekommer ytterst sällan.

Om fastighetsägaren i stället för att hyra ut lägenheten under hela året hyr ut den under 2 å 3 månader sommartid i möblerat skick och han får låt oss säga 800 kronor härför, d. v. s. 400 kronor mindre än i det förra fallet, skall han inte längre taxeras efter schablonmetoden utan för den verkliga inkomsten. Om hyresvärdet av den egna lägenheten, såsom jag nys nämnde, beräknas till 1 500 kronor, uppgår alltså bruttoinkomsten till 2 300 kronor. Han får i detta fall tillgodoräkna sig vissa avdrag, som inte förekommer vid schablontaxeringen, men han får inte göra det avdrag på 200 kronor, som han är berättigad till enligt schablonmetoden. Om vederbörande inte hyr ut ett år, skall han det året taxeras enligt schablonmetoden, under förutsättning att taxeringsnämnden hyser den uppfattningen att han som regel för framtiden inte kommer att hyra ut. Det är ingen som med bestämdhet vet någonting om den saken. Vederbörande kanske har bestämt sig för att inte hyra ut i fortsättningen, men det kan i alla fall bli så, att han en vacker dag hyr ut.

Det är uppenbart att man vid taxeringen inte kan växla om, så att man det ena året taxerar efter schablonmetoden och det andra året efter det formuler 6 a som gäller i vanliga fall vid taxering av »annan fastighet», utan har man börjat taxera på det ena sättet, måste man fortsätta i varje fall under

Ang. schablonbeskattning i vissa fall av en viss tid. Det finns åtskilliga skäl för detta, som jag kanske inte har anledning att ta upp här.

Vi — jag säger vi, ty hela folkpartigruppen står bakom reservationen, men på grund av ett »olycksfall» är jag ensam om att ha undertecknat den — har föreslagit en skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om att till höstriksdagen få ett förslag som tar sikte på att avhjälpa de svårigheter som föreligger i det här avseendet.

Jag ber, herr talman, att få yrka bifall till reservation 1 till detta betänkande.

Herr ERICSSON, JOHN, (s):

Herr talman! Herr Spetz anförde nyss att det här hade inträffat ett »olycksfall i arbetet», och det är nog klart att man vid påseendet av detta betänkande nog kan komma till samma uppfattning även av ett annat skäl. Herr Spetz brukar annars uttrycka sig synnerligen klart och tydligt, men av någon anledning har han inte varit lika klar när det gäller motivet för den här motionen och det yrkande som ställts.

Om man skulle uttrycka sig mycket enkelt skulle man nog säga, att herr Spetz vill att inkomsterna från de fastigheter det här gäller borde vara tre procent på taxeringsvärdet i stället för två, för att schablonmetoden skall få tillämpas vid taxeringen. Han tycker att gränsen har dragits för snävt i fråga om dessa fastigheter.

Varför har vi då fått schablonmetoden? Det vet herr Spetz mycket väl; det är för att förenkla. Vi har i riksdagen haft många tillfällen att diskutera detta problem när det gäller villa- och egnehemsägarna och vi har alltid velat gå den gruppen till mötes från alla håll. Vi har sagt, att för denna kategori skall vi tillämpa skatteregler som är mycket liberala.

Nu råkar det vara så att det på sina håll finns människor som har inkomst av fastighet på det sättet att de hyr ut till sommargäster. För att kunna göra gällande att dessa kommer i en ogynn-

en- och tvåfamiljsfastigheter sam situation måste man jämföra dem med andra, som inte hyr ut till sommargäster, utan som hyr ut en vanlig lägenhet ett år i sänder. För dessa senare gäller schablonmetoden. Om man emellertid har inkomst av att hyra ut till sommargäster och inkomsten uppgår till två procent av fastighetens taxeringsvärde taxeras inkomsten på annat sätt. Det är alltså olyckan att vederbörande får inkomster, som ställer till det här — dessa fastighetsägare gör jämförelser med beskattningsreglerna för t. ex. grannarna.

Jag tänkte när jag läste motionen och funderade över frågan, att man hör talas så mycket om turism och hur nödvändigt det är att vi gynnar turismen. Ofta är det så att det krävs att samhället skall vidta åtgärder — och det har samhället också gjort. Ändå är det väl klart, att om det av turismen följer inkomster, som kan tillfalla enskilda, så kan dessa inkomster ju inte beskattas på annat sätt än andra inkomster.

Jag tycker med andra ord att om det är så, att en grupp fastighetsägare har speciella favörer genom att de får en inkomst av fastigheten, bör dessa inkomster beskattas på vanligt sätt.

Jag vill emellertid, herr talman, tillägga att om man hyr ut sådana möblerade rum så är det inte bara fastigheten man hyr ut, utan även inventarierna — möbler o. s. v. — och jag utgår ifrån att vederbörande fastighetsägare får skäliga avdrag för de kostnader han har för dem. I den mån man tillgodoser den synpunkten kan skattebördan inte bli särskilt tung. Det är ju anvisningarna rörande skattelagarnas tillämpning som därvidlag blir avgörande. Jag utgår ifrån att avdrag alltid får göras för omkostnader i en rörelse och att detta kan ske efter objektiva grunder.

Jag hemställer om bifall till utskottets förslag.

Herr SPETZ (fp):

Herr talman! Bevillningsutskottets ärade ordförande trodde att denna motion var väckt med hänsyn tagen till

Ang. schablonbeskattning i vissa fall av en- och tvåfamiljsfastigheter

ifrågavarande fastighetsägare, men det är den inte. Den är väckt med hänsyn till taxeringsnämndernas arbete. Det är för taxeringsnämnderna i dessa kommuner som de nuvarande bestämmelserna åstadkommer så oerhört stora svårigheter. Det gäller ju att bedöma huruvida en uthyrning till sommargäster kommer att bli regelbunden eller ej. Om man antar att den blir det, måste taxeringsnämnden företa en besvärlig bedömning av hyresvärdet och av reparationsavdragen, alltså de svårigheter som man ville undanröja genom införandet av schablontaxeringen. Man ville genom schablontaxeringen komma ifrån dessa svåra bedömningsproblem när det gällde sådana småfastigheter. Genom att skattelagarna har fått den utformningen, att de uttryckligen undantar från schablontaxering sådana fastigheter som regelbundet hyrs ut till sommargäster, har man emellertid berövat taxeringsnämnderna möjligheten att på ett vettigt och enkelt sätt utföra taxeringarna i de kommuner det här är fråga om.

Jag tillät mig att i bevillningsutskottet ge en del exempel på sådana kommuner, och jag kan mycket väl göra det även här i kammaren, ty det skadar inte att det står i protokollet. Om finansdepartementet eller bevillningsutskottet hade hört sig för exempelvis med taxeringsnämnderna i Smögen, Fjällbacka och Hunnebostrand — jag tar bara dessa tre exempel — så skulle de ha fått klart för sig att avsikten med motionen ingalunda var att låta vissa skattedragare få en favör — man kan för övrigt tvista om huruvida det över huvud taget är en favör — utan framför allt att göra arbetet i taxeringsnämnderna enkelt och effektivt.

Herr ERICSSON, JOHN, (s):

Kammaren har nu fått del av herr Spetz' innersta motiv såsom han vill framställa dem. Jag misstänker ändå — förlåt mig, herr Spetz — att det ligger någonting annat bakom än bara omsorgen om taxeringsnämnderna.

Den uppräknig av samhällen som

herr Spetz nyss gjorde antyder ju problemets art. Jag skall gärna tillstå, herr Spetz, att jag förstår de bekymmer som kan uppkomma, *inte* i första hand för taxeringsnämnderna, men i slitningen mellan olika medborgare som inte — ty det kan man inte begära — har så ingående kännedom om våra skattelagar. Det är väl detta som i sista hand är det avgörande, att ifrågavarande fastighetsägare vill få tillämpa schablonmetoden. För att möjliggöra detta skulle vi inte hålla så snävt på de två procenten av fastighetens taxeringsvärde i inkomst. Trots allt är det väl detta som är bakgrunden till motionen.

Herr SPETZ (fp):

Herr talman! Jag beklagar bara att det inte finns någon möjlighet att inhämta upplysningar från dessa taxeringsnämnder, ty då hade utskottsordförandens farhågor med all säkerhet försvunnit.

Överläggningen ansågs härmed slutad, varefter herr talmannen jämlikt därunder förekomna yrkanden gjorde propositioner, först på bifall till vad utskottet i det nu ifrågavarande betänkandet hemställt samt vidare på antagande av det förslag, som innefattades i den av herr Spetz vid betänkandet avgivna reservationen; och förklarade herr talmannen, sedan han upprepat propositionen på bifall till utskottets hemställan, sig finna denna proposition vara med övervägande ja besvarad.

Herr *Spetz* begärde votering, i anledning varav uppsattes samt efter given varsel upplästes och godkändes en omröstningsproposition av följande lydelse:

Den, som bifaller vad bevillningsutskottet hemställt i sitt betänkande nr 24, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, antages det förslag, som innefattas i den av herr Spetz vid betänkandet avgivna reservationen.

Om vissa åtgärder till främjande av sparandet m. m.

Sedan kammarens ledamöter intagit sina platser samt voteringspropositionen ånyo upplästs, verkställdes till en början omröstning genom uppresning. Herr talmannen förklarade, att enligt hans uppfattning flertalet röstat för ja-propositionen.

Då emellertid herr *Spetz* begärde rösträkning, verkställdes nu votering medelst omröstningsapparat; och befunnos vid omröstningens slut rösterna ha va utfallit sålunda:

Ja — 86;

Nej — 43.

Därjämte hade 7 ledamöter tillkännagivit, att de avstode från att rösta.

Om vissa åtgärder till främjande av sparandet m. m.

Föredrogs ånyo bevilningsutskottets betänkande nr 25, i anledning av väckta motioner om vissa åtgärder till främjande av sparandet m. m.

Till bevilningsutskottet hade hänvisats följande inom riksdagen väckta, av utskottet till behandling i ett sammanhang upptagna motioner, nämligen

A) de likalydande motionerna I: 117, av herr *Ewerlöf m. fl.*, och II: 143, av herr *Hjalmarson m. fl.*, vari hemställdes, att riksdagen måtte antaga i motionerna införda förslag till

1) förordning om bostadssparande; och

2) lag angående ändring av kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370);

B) de likalydande motionerna I: 278, av herr *Bengtson m. fl.*, och II: 511, av herr *Hedlund m. fl.*, vari hemställdes, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt utredning och framläggande av förslag rörande olika åtgärder till främjande av långsiktigt sparande i egen rörelse, sparande i egen fastighet och annat bostadssparande, amorteringssparande, aktiesparande, sparande på pensionskonto i bank eller annan kreditinrättning och

andra former av frivilligt sparande av betydelse för ålderdoms-, invalid- och efterlevandeförsörjningen i enlighet med motionernas syfte;

C) de likalydande motionerna I: 417, av herr *Lundström m. fl.*, och II: 526, av herr *Ohlin m. fl.*, vari hemställdes, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära, att förslag måtte framläggas för årets höstsession om skattelättnad för sparande och extrainkomster i enlighet med i motionerna angivna grunder; samt

D) de likalydande motionerna I: 404, av herr *Ewerlöf m. fl.*, och II: 513, av herr *Hjalmarson m. fl.*, vari bland annat hemställdes, att riksdagen måtte antaga i motionerna infört förslag till lag angående ändring av kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

Enligt de författningsförslag som framlagts i motionerna I: 117 och II: 143 skulle viss skattefrihet beviljas för bostadssparande och egnahemssparande, vilken skattefrihet avsåges skola medgivas vid sidan av det generella s. k. sparavdraget om högst 300 kronor för ensamstående och 600 kronor för gifta.

I motionerna I: 404 och II: 513 hade yrkats sådan ändring i kommunalskattelagen, att aktiesparande i viss omfattning bleve fritt från beskattning.

Utskottet hade i det nu föredragna betänkandet på anförda skäl hemställt, att följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 117, av herr *Ewerlöf m. fl.*, och II: 143, av herr *Hjalmarson m. fl.*;

2) de likalydande motionerna I: 278, av herr *Bengtson m. fl.*, och II: 511, av herr *Hedlund m. fl.*;

3) de likalydande motionerna I: 404, av herr *Ewerlöf m. fl.*, och II: 513, av herr *Hjalmarson m. fl.*, i den del motionerna behandlats i detta betänkande; samt

4) de likalydande motionerna I: 417, av herr *Lundström m. fl.*, och II: 526, av herr *Ohlin m. fl.*,

Om vissa åtgärder till främjande av sparandet m. m.

i den mån motionerna icke kunde anses besvarade genom vad utskottet i betänkandet anfört, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Reservation hade avgivits av herrar *Hagberg, Spetz, Gustaf Elofsson, Söderquist, Torsten Mattsson, Nilsson* i Svalöv, *Kollberg, Vigelsbo, Magnusson* i Borås och *Gustafson* i Göteborg, vilka ansett, att utskottets yttrande bort hava den lydelse, reservationen visade, samt att utskottet bort hemställa, att riksdagen i anledning av motionerna I: 117 och II: 143, I: 278 och II: 511, I: 404 och II: 513 samt I: 417 och II: 526 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte giva utredningen om sparstimulerande åtgärder i uppdrag att dels med särskilt beaktande av vad i motionerna anförts utarbeta förslag till främjande av det frivilliga sparandet genom lättnader vid beskattningen och dels framlägga nämnda förslag å sådan tid, att proposition i ämnet kunde föreläggas riksdagen vid innevarande års höstsession.

Herr HAGBERG (h):

Herr talman! I detta betänkande från bevillningsutskottet har sammanförts tre var för sig tillämpligen omfattande motioner, alla avseende åtgärder till främjande av sparandet. Det rör sig om tre, vad vi brukar kalla för partimotioner, en från folkpartiet, en från centerpartiet och en från högerpartiet.

Bakgrunden till dessa framställningar har, kan man kanske våga säga, tecknats i ingressen till reservationen. Såsom kammarens ledamöter har sett, är ju reservationen undertecknad av utskottets borgerliga hälft. Där heter det: »En av de angelägnaste uppgifterna för närvarande på skatteområdet är att genomföra sådana reformer, som inom ramen för en sänkning av det samlade skattetrycket, det direkta och det indirekta, kan verka särskilt befrämjande på sparande och arbetsvilja och på olika sätt underlätta människornas strävanden att skapa sig ökad trygghet för framtiden.»

Detta är den principiella utgångspunkten för framställningarna, men jag vill gärna fästa kammarledamöternas uppmärksamhet på en annan gemensam linje i förslagen. Den har formulerats litet längre ned i den gemensamma reservationen och givits följande gestaltning: »Över huvud bör reformpolitiken på detta fält bedrivas så att det göres mera lönande att arbeta och spara. Åtgärderna bör vidare utformas så, att de främjar ett mera långsiktigt sparande, vilket är samhällsekonomiskt fördelaktigt.» Jag vill gärna fästa uppmärksamheten vid detta sista uttalande, till vilket jag återkommer om ett ögonblick.

I de tre partimotionerna har man uppehållit sig vid olika spörsmål.

I folkpartimotionen har man tagit upp ett problem, som man tidigare har arbetat med. Det gäller ett enligt min mening beaktansvärt förslag, nämligen om skattefrihet upp till visst maximibelopp för medel, som insättes på särskilda sparkonton. Enligt motionärernas mening bör en förordning om skatteparkonton kunna antagas av riksdagen som ett provisorium i avvaktan på resultatet av utredningen om sparstimulerande åtgärder.

Centerpartiet har i sin motion behandlat dessa spörsmål ur mera allmänna synpunkter. Där uttalas, att enligt nuvarande bestämmelser sparande i eget hem, i egen rörelse osv. är missgynnat i skattehänseende i förhållande till sparande i form av försäkringar. Denna olikhet i sparandets villkor, säger motionärerna, har blivit ännu mera markerad, sedan den obligatoriska tilläggs-pensioneringen genomförts. Motionärerna anser därför, att det bör skapas möjlighet till skattefri avsättning av visst begränsat belopp av inkomsten i egen fastighet och egen rörelse.

I högerens partimotion har man koncentrerat sig på vad vi brukar kalla för bostadssparandet. Man knyter an till framställningar, som förut har diskuterats här i kammaren. I överensstämmelse med föregående år framförda förslag till främjande av egnahemssparande förordar motionärerna rätt till avdrag i

Om vissa åtgärder till främjande av sparandet m. m.

deklarationen för den som gör avsättningar till ett särskilt bostadskonto in- till ett belopp av 6 000 kronor — för äkta makar 12 000 kronor — under loppet av sex år.

Jag har här i all korthet antytt huvudlinjerna i de tre partimotionerna.

Såsom kammarens ledamöter säkert kommer ihåg, har riksdagen häromåret beställt en utredning av hela sparandekomplexet. En sådan utredning har också i vederbörlig ordning tillsatts av Kungl. Maj:t. Utredningen pågår för närvarande, och jag är glad att kunna säga, att den, såvitt jag vågar döma, har arbetat undan ganska raskt. Av riksdagsberättelsen, som vi fick i januari, framgår att utredningen anser sig kunna bli färdig med sitt arbete innevarande år. Det är ganska givet, att reservanterna, alltså den ena utskottshalvan, har tagit fasta på detta uttalande från utredningen.

Också den del av utskottet, som med lottens hjälp blivit majoritet, har tagit fasta på meddelandet från utredningen, att den blir färdig i år. Utskottsmajoriteten understryker, att utredningen om sparstimulerande åtgärder även sysslar med de problem, som tas upp i partimotionerna från de tre borgerliga meningsriktningarna.

Då förhållandet är, att dessa spörsmål håller på att behandlas av en utredning, som ganska snart blir färdig, har vi reservanter menat, att det inte skulle möta några svårigheter för utredningen att bryta ut dessa speciella frågor i ett delbetänkande — eller hur man nu tekniskt sett vill gå till väga — och presentera utredningsresultatet i så god tid, att Kungl. Maj:t skulle kunna lägga fram en proposition redan till höstrikdagen. Tekniskt gäller det inte någon komplicerad fråga, det skulle mycket väl låta sig göra. Vi menar inte bara att detta är ett viktigt spörsmål, utan också att saken hastar i ovanlig grad.

Nu vill jag gärna medge, att bevillningsutskottets majoritet ingalunda har ställt sig avvisande till framställningarna från den borgerliga sidan, men ut-

skottsmajoriteten har på traditionellt sätt pekat på förhandenvaron av en utredning och uttalat, att man bör avvakta dess resultat. Jag vill emellertid fästa uppmärksamheten på att utskottsmajoriteten använt en tämligen ovanlig formulering. Man säger nämligen: »Då enligt vad som framgår av årets riksdagsberättelse utredningen har för avsikt att avsluta sitt arbete under innevarande år, talar *överbägande* skäl för att resultatet av dess arbete avvaktas innan ytterligare åtgärder på detta område vidtas.» Var och en som har en smula erfarenhet av hur man skriver i utskottet förstår ju, att utskottet i grund och botten har sympatier för vad som här ifrågasatts. Annars skulle man inte använda en sådan skrivning.

Jag påpekade för ett ögonblick sedan, att åtgärder av denna beskaffenhet är högst angelägna. Det är — som jag ser saken — viktigt, att vi försöker ena oss om förslag till anordningar, som kan främja mera långsiktigt sparande, vilket som jag sade nyss är samhällsekonomiskt fördelaktigt. Nu har den tillfälligheten inträffat, att kammarens ledamöter just i dagens morgontidningar fått en intressant åskådningsundervisning beträffande vad det i själva verket här gäller, nämligen dels angelägenheten av att det långsiktiga sparandet främjas och dels att det är en sak som brådskar. Kammarens ledamöter har säkert observerat att riksgäldskontoret i går eftermiddag emitterade ett nytt statslån på 5 1/2 procent. Det är en ovanligt hög ränta för ett statslån. Vi har inte haft en så hög ränta sedan 1921.

Denna höga räntesats ävensom övriga villkor har tillkommit för att stimulera just de enskilda människorna att köpa statsobligationer. Gemene man har av begripliga skäl hållit sig undan från statsobligationerna i ett par decennier. Medborgarna har blivit så brända på penningvärdets fall, att de inte vill ställa sina pengar till förfogande för staten på detta sätt. Därför får man försöka vinna deras bevägenhet på andra vägar. Det har skett genom den ovanligt höga räntesatsen och genom de ovanligt låga

Om vissa åtgärder till främjande av sparandet m. m.

valörerna. Som kammarens ledamöter observerade i morgontidningarna har den lägsta valören på obligationerna satts till 500 kronor. Det är länge sedan man använde så låga valörer i ett statslån, men man har gjort det just för att fånga upp de enskilda spararna.

Man har gått ytterligare ett steg på den vägen, i det man infört en bestämmelse, som icke tidigare — åtminstone så vitt jag vet — funnits i sådana här sammanhang, nämligen att för dessa 500-kronorstecknare skapas möjlighet till avbetalning med 100 kronor per månad. Riksgäldsfullmäktige syftar, som kammarens ledamöter finner, till att här verkligen få med de många människorna i detta långsiktiga sparande.

Sedan tillkommer ytterligare en omständighet, som också omförmålts i dagens tidningar. Finansministern har tillkallat en grupp rådgivare — han använder själv denna term — som skall hjälpa honom med ytterligare åtgärder för att stimulera människornas intresse för det långsiktiga sparandet. Namnen på de prominenta personer, som på hans anmaning ställt sig till förfogande, finns i dagens tidningar.

Motiveringen för denna verksamhet, som väl skall ta sikte på det »folkklän», som man så livligt diskuterat, är precis densamma som den som ligger bakom det lån, riksgäldsfullmäktige emitterade i går, och det är precis samma motiveering, mina damer och herrar, som ligger bakom de motioner som de tre borgerliga meningsriktningarna här presenterat, nämligen åtgärder avsedda att stimulera det långsiktiga sparandet, vilket är nationalekonomiskt fördelaktigt. Jag kan inte finna annat än just de händelser, som jag här refererat, är av den beskaffenheten, att man från reservanternas sida har anledning att åberopa dem såsom ytterligare vittnesbörd om hur starkt dessa framställningar från de tre borgerliga meningsriktningarnas sida verkligen är motiverade.

Herr talman! Med dessa ord hemställer jag om bifall till den reservation, som är knuten till bevillningsutskottets betänkande nr 25.

Herr SPETZ (fp):

Herr talman! Efter herr Hagbergs anförande kan jag fatta mig mycket kort. Det är som herr Hagberg antydde, av nöden att de åtgärder som vidtas för att stimulera sparandet kommer till stånd så snart som det över huvud taget är möjligt. Den springande punkten, det som i stort sett skiljer utskottet från reservanterna, är just att reservanterna så hårt trycker på att ett förslag av Kungl. Maj:t bör föreläggas innevarande års riksdag vid dess höstsession.

Herr talman! Jag ber att få instämma i herr Hagbergs yrkande.

Herr BENGTSO (cp):

Herr talman! Frågan om hur man skall främja det personliga sparandet har varit föremål för uppmärksamhet under mycket lång tid. Under så gott som hela femtiotalet hade man att göra med olika utredningar och förslag till hur man skulle kunna bära sig åt för att främja det personliga sparandet. De flesta av dessa förslag var av sådan art att de inte hade utsikt att kunna genomföras, men det fanns vissa förslag som vi har försökt oss på med mer eller mindre gott resultat.

Att det är en mycket angelägen sak framgår av det intresse som ägnats frågan under denna långa tid. Vid 1957 års riksdag förelåg flera motioner med en rad olika förslag till hur man skulle främja det personliga sparandet. Riksdagen och bevillningsutskottet behandlade motionerna men tog inte ställning direkt i sak till vad som föreslagits utan begärde i skrivelse till Kungl. Maj:t en utredning i frågan. Denna utredning tillsattes under hösten 1958. Så långt är allt gott och väl. Men de motioner och den reservation som finns i utskottets betänkande visar, att frågan är så angelägen, att man bör påskynda den så mycket som möjligt. Det finns andra frågor, där man har kunnat påskynda utredningarna och fått fram resultat mycket snabbt. Detta bör också vara möjligt beträffande den utredning som det nu gäller. Jag är av samma uppfatt-

Om vissa åtgärder till främjande av sparandet m. m.

ning som herr Hagberg och herr Spetz om angelägenheten härav.

Liksom vid ett tidigare tillfälle vill jag betona, att mitt deltagande i reservationen inte innebär att jag biträder de förslag, som finns utformade i lagtexten. Förslagen beträffande bostads-sparandet anser jag exempelvis inte lämpliga att genomföra. Det är således principfrågan, att utredningsarbetet bör påskyndas och leda till resultat, som har föranlett min anslutning till reservationen.

Slutligen vill jag framhålla, att vi från vår sida är starkt medvetna om angelägenheten av sparandet. Vi har samma uppfattning som tidigare, att sparande med statens medel och det personliga sparandet på allt sätt bör underlättas. Det händer vid olika tillfällen, att vi inte har samma uppfattning som de andra partierna om hur sparandet bör utformas, men i princip vill jag göra den deklARATIONEN, att vi är angelägna om att såväl sparandet med statens medel som det personliga sparandet på allt sätt bör främjas för att leda till goda resultat.

Med dessa ord, herr talman, ber jag att få ansluta mig till yrkandet om bifall till den reservation, som finns fogad vid detta utlåtande.

Herr ERIKSSON, EINAR, (s):

Herr talman! Jag hoppas att utskottets värderade vice ordförande inte har någonting emot att jag rättar hans historieskrivning. Detta utlåtande ger inte något uttryck för lottmajoritet och lottminoritet, utan det tillgick så att ordföranden ställde proposition på de olika motionerna. Att sedan motionärerna har kunnat ena sig om en gemensam reservation är väl bara ett glädjande tecken på att de borgerliga partierna kanske kan börja ena sig om ett alternativ.

Som också herr Hagberg framhöll har vi diskuterat denna fråga under många år. Vi har inga delade meningar om betydelsen och angelägenhetsgraden av att man försöker skapa åtgärder för att främja både det enskilda sparandet och

sparandets lämpliga inriktning. Ett uttryck härför är ju, att bevillningsutskottet för något år sedan beslöt att föreslå en hemställan till regeringen om en utredning av dessa spörsmål. Som också herr Hagberg framhöll, har utredningen tillsatts. Den arbetar snabbt, och man har anledning att vänta förslag redan under detta år. Det är väl då riktigt, att, som utskottsmajoriteten har sagt sig, man får tåla sig till tidpunkten för utredningens framläggande.

Att frågan om sparandets inriktning särskilt skulle ha markerats genom meddelandena i dagens tidningar om ett nytt obligationslån med en alldeles speciell inriktning är väl, herr Hagberg, endast en följd av de undersökningar, som finansdepartementet har utfört under ett antal år. Som ett led i dessa undersökningar får man väl se de två utredningar, som arbetar på ungefär samma område och som även har lagt fram vissa delförslag.

I varje fall bör väl varken utskottsmajoriteten eller finansdepartementet betraktas som varg i veum i denna fråga, eftersom från båda hållen har framhållits angelägenheten av att här görs någonting och statsmakterna synes vara tämligen aktiva på området.

De åtgärder, som har aktualiserats i föreliggande motioner, är till övervägande del gamla bekanta. Emellertid har det framlagts en nyhet i folkpartiets motion. I denna motion har man tänkt sig att stimulera sparandet genom att medge skattelättnader på extrainkomster. Är det inte, ärade kammarledamöter, i och för sig paradoxalt att vi, samtidigt som vi lagstiftar om en förkortning av arbetstiden, skulle besluta om skattelättnader för inkomster, som folk kan förvärva genom att arbeta extra?

Nu vet jag inte om reservanternas, som har accepterat motiveringen i folkpartimotionen, har menat, att det är självklart att människor har lättare att spara av extrainkomster än av ordinarie inkomster. Mig förefaller det närmast som om de människor, som söker sig till extrainkomster, är sådana, som har svårt att klara sig på de ordinarie in-

Om vissa åtgärder till främjande av sparandet m. m.

komsterna. Om det förhåller sig på det sättet, finns det väl följaktligen inte större sparutrymme för dem än för de människor, som täcker sina konsumtionsbehov med hjälp av de ordinarie inkomsterna. Jag anser nog att motiveringen för att vidta denna åtgärd blir alltför ansträngd.

Herr talman! Av vad jag nu har anfört har väl tydligt framgått, att bevillningsutskottets majoritet ingalunda underskattar betydelsen av vad som kan göras för att främja det enskilda sparandet. Men när man har anledning förmoda, att det inom så pass närliggande tid som här är fallet kommer att framläggas konkreta förslag från en utredning, då bör man väl invänta den tidpunkten.

Med dessa ord ber jag, herr talman, att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr HAGBERG (h):

Herr Eriksson i Uppsala ansåg, att de åtgärder, om vilka vi läser i dagens tidningar, i och för sig inte är så särskilt sensationella. Han menade att de egentligen var ett utflöde av — som han sade — utredningar och undersökningar, som inom finansdepartementet verkställdes under en följd av år. Ja, det kanske man kan säga, men, herr Eriksson i Uppsala, vi får dock vara överens om att de initiativ, som nu har tagits från riksgäldskontorets och finansdepartementets sida och som offentliggöres i dag, inte hade fått den utformningen eller presentationen, om man inte därmed ville markera, bland annat, att det nu har uppstått tidsnöd. Någoting väsentligt måste här göras, och det måste göras snabbt. Jag föreställer mig att den ärade talaren, som föregick mig i talarstolen, har läst finansministerns kommuniké i dagens tidningar, i vilken det heter: »Statens och kommunernas bygande, bostadsproduktionen och näringslivets fortgående modernisering ökar anspråken på det samlade sparandet. För en stabil ekonomisk utveckling är det angeläget, att den för dessa in-

vesteringar nödvändiga upplåningen så långt möjligt sker i långfristiga former», o. s. v.

Denna markering av ärendenas angelägna natur har ju också skötts om av ordföranden i den rådgivargrupp, som finansministern har tillkallat, nämligen förre statssekreteraren, numera landshövdingen Westerlind, som — såvitt jag kan förstå — på dessa spörsmål anlägger samma synpunkter som vi från vårt håll har anlagt. Härtill kommer, herr Eriksson, att man här från finansdepartementets sida börjat inte bara att känna sig för utan även att förbereda stämningen för det stora folkblån, som nu planeras i samma syfte som jag här tidigare talat om.

Herr Eriksson menade, att vi nu kan ge oss till tåls, eftersom kommittén kommer med sina förslag. Javisst, men när kommittén talat om att den arbetat undan så raskt — och det är ju ovanligt att en kommitté lämnar ett sådant meddelande — att dess arbete kan beräknas vara avslutat under innevarande år, talar all sannolikhet för att i varje fall inga svårigheter föreligger att ur betänkan det bryta ut dessa angelägna ting, som vi pekat på, och presentera dem för departementet i ett sådant skick, att departementschefen kan bli i tillfälle att förelägga höstriksdagen en proposition i ämnet. Det finns inga tekniska svårigheter att göra ett sådant arrangemang — det tror jag, att jag vågar försäkra herr Eriksson.

Herr SPETZ (fp):

Herr talman! Herr Eriksson resonerade en del om vad som anförts i folkpartiets motion och framhöll det egendomliga i att vi å ena sidan vill besluta om en viss, skall vi säga normal arbetstid och å andra sidan vill uppmuntra människor att ha extrainkomster. Ja, herr Eriksson, vi är verkligen så egendomligt funtade, att vi vill uppmuntra människorna att skaffa sig extrainkomster. Vi har den uppfattningen, att hela samhället skulle ha gott av om människorna ville använda sin arbetsförmåga och sin

Om vissa åtgärder till främjande av sparandet m. m.

intelligens till att främja det ekonomiska framåtskridandet, även om det ger vederbörande en extra inkomst. Däremot har jag förgäves sökt här i reservationen, att där skulle stå någonting om övertid eller arbete, som skulle komma i konflikt med de eventuella bestämmelser som finns beträffande arbetstiden.

Skall jag tolka herr Eriksson på det sättet, att herr Eriksson närmast är inne på den tankegången att han vill förbjuda folk att arbeta utöver den fastställda arbetstiden? I reservationen står på den punkten bara att systemet med sparkonto synes kunna vara av värde både i fråga om bostadssparande och beträffande beskattningen i samband med extra inkomster. Det är ju för närvarande så att marginalskatterna är av den höjden, att folk många gånger drar sig för att tjäna någonting extra, vilket eljest skulle vara möjligt. Om man genomför en lindrigare beskattning av dessa inkomster, tror jag verkligen, herr Eriksson, att vi alla skulle ha nytta och glädje av det.

Herr ERIKSSON, EINAR, (s):

Herr talman! När herr Hagberg på nytt framhöll, att det nya obligationslånet skulle vara ett uttryck för tidsnöd när det gäller sparandet, är väl detta ett synnerligen starkt ord. Jag har i min borgerliga gärning varit i kontakt med denna fråga under rätt många år, och statsmakterna har också insett angelägenheten av att försöka ändra något på sparandeariktningen. Inte bara det enskilda sparandet utan sparandet i alla former och framför allt det som konstituerar sparandet i samhället har för mycket skjutits över till ett kortsiktigt sparande. Detta försvårar en mobilisering av de krediter som behövs för alla långsiktiga investeringar. Detta var en av anledningarna till att regeringen tillsatte en kreditmarknadsutredning. Den har till uppgift att försöka studera kredit- och inlåningsströmmarna, och därför betraktar jag inte dagens meddelande om ett nytt obligationslån som något alldeles speciellt uttryck för att vi nu

kommit in i en sådan ohållbar situation, att vi skulle befinna oss i tidsnöd och att någonting absolut måste snabbt tillgripas. Lånet får väl uppfattas som ett nytt sätt, på vilket statsmakten vill agera i syfte att främja det långa sparandet.

Jag tror inte heller, att det skulle möta några tekniska svårigheter för den sittande utredningen att bryta ut vissa delar av det område den har utrett och presentera riksdagen dessa, men eftersom det under årens lopp ändå har framförts en sådan mängd av olika förslag, är jag övertygad om att herr Hagberg med den erfarenhet han har av utredningsarbeten instämmer med mig, när jag säger att det i denna fråga är nödvändigt att få till stånd en samordning så långt detta är möjligt. Det är väl detta utredningen eftersträvar. Tror verkligen herr Hagberg att det skulle vara någon stimulans i den riktning vi önskar att få utredningen serverad i småportioner? Det skulle tvärtom bli en splittring av intresset.

Jag skulle, herr Spetz, aldrig komma på den idén att förbjuda vare sig det ena eller det andra och allra minst att folk får arbeta efter krafter och förutsättningar, men jag tycker att det ligger någonting paradoxalt i detta, att vi, samtidigt som vi försöker att begränsa eller förkorta arbetstiden, skall uppmuntra folk att utnyttja den förlängda fritiden till att arbeta extra och på det sättet skaffa sig inkomster. Det har väl hela samhället nytta av, säger herr Spetz. Ja, men då skulle vi väl inte anstränga oss att förkorta arbetstiden. Det är väl inte meningen, att de som har krafter över att arbeta extra skall göra det bättre för oss andra, som till äventyrs är litet latare och inte vill utnyttja möjligheterna att ta extra inkomster, ty de extra inkomsterna måste väl, såvitt jag förstår, ändå komma från ökade prestationer. Det är möjligt att det finns människor, som inom den begränsade arbetstid man räknar som normal, kan lägga på några kol till för att skaffa sig större inkomster. Men för inkomsttagare i allmänhet finns inte denna möjlighet. Den känedom jag har om extra inkomster säger

Om vissa åtgärder till främjande av sparandet m. m.

mig, att sparkraften hos dem som skaffar sig sådana inte är större än hos dem som klarar sig på den ordinarie inkomsten. Vad finns det, för att ta ett konkret, kanske drastiskt exempel, för anledning för en industriarbetare i Stockholm, som har sitt hårda arbete på dagen, att ta extrajobb med att springa och bära ut »tidningsdrakarna» på morgonen för att skaffa sig större inkomster? Tror någon att han gör det för att skaffa sig större sparkraft? Nej, han gör det för att han är tvungen att förstärka sin inkomst för att klara de elementära behov han anser sig ha. Jag tror följaktligen att det snarare är så, att den som klarar sig på den ordinarie inkomsten också har den största sparkraften.

Herr HAGBERG (h):

Herr talman! Jag har en känsla av att herr Eriksson i Uppsala använder en taktik, som han inte brukar tillämpa. Han glider undan från väsentligheterna i de spörsmål, vi här diskuterar.

Han menade också att jag använde för stora ord, när jag talade om tidsnöd. Jag vet inte det. Herr Eriksson håller nog med därom att speciella omständigheter måste föreligga, när riksgäldskontoret emitterar ett lån till så gynnsamma villkor som det för handen varande, ett femtonårigt lån till 5 1/2 procents ränta med valörer ned till 500 kronor, vilka man till på köpet kan skaffa sig medelst amortering. Jag kan inte erinra mig, att jag tidigare varit med om något sådant, och jag har ändå varit med i riksgäldskontoret i rätt många år.

Varför har man då förfarit så? Därför att det är så angeläget att så snart som möjligt få in pengar och att stimulera det långfristiga sparandet. Dessutom har jag pekat på andra åtgärder, som också påkallar uppmärksamhet, nämligen det samtida initiativet från finansdepartementets sida att tillkalla denna rådgivande grupp. Jag minns inte, och jag tror inte heller kammarens ledamöter kan erinra sig något precedensfall, där finansministern tillkallat promienta personer som sina person-

liga rådgivare i en intrikat situation. Det är här inte fråga om någon utredning eller någon kungl. kommitté i vederböranden bemärkelse, utan det är fråga om att finansministern i en situation som är för handen bedömer den så pass allvarligt, att han vidtager det ovanliga steget att anmoda ett antal, på olika samhällsområden framträdande personer att biträda honom i hans strävanden att stimulera det långfristiga sparandet.

Jag ber kammarens ledamöter om ursäkt, men jag vill gärna återge ytterligare något av innehållet i finansdepartementets kommuniké i dag. Där heter det, att finansministern för att stödja strävandena att stimulera det långfristiga sparandet »inbjudit representanter för staten, kreditinstituten, näringslivet och arbetsmarknaden att under ordförandeskap av landshövding Westerlind bilda en rådgivande grupp», och så följer en förteckning över namnen.

Herr Eriksson får i alla fall ge mig rätt därutinnan, att ett statsråd inte går till väga på detta sätt utan att det är högeligen angeläget, alltså att tidsnöd föreligger, så att här måste göras någonting i annan ordning än som tillämpas i en på vanligt sätt arbetande kungl. kommitté.

Här behövs massor av pengar på det område som intresserar herr Eriksson särskilt, bostadsbyggandet. Men det behövs också enorma belopp för att klara den omdaningsprocess, som det svenska näringslivet står inför i sammanhang med integrationssträvandena på den internationella handelns område. Detta är bakgrunden till de vidtagna åtgärderna, och jag tycker inte att vi i denna diskussion skall glömma bort det väsentliga och företrädesvis uppehålla oss vid oväsentligheter.

Jag vidhåller mitt yrkande om bifall till reservationen, herr talman!

Herr ERIKSSON, EINAR, (s):

Herr talman! Det är möjligt att herr Hagberg och jag fått olika intryck av den kommuniké som finansdepartemen-

Om vidgad avdragsrätt för avsättning till tet har publicerat i dag. Jag finner inte åtgärderna högeligen ovanliga och de ger mig inte något intryck av att läget skulle påkalla några drastiska åtgärder. Det är ju möjligt att jag har fattat fel, det må vara hänt, men jag har dock fattat kommunikén på det sättet, att det för närvarande är ett mycket gynnsamt läge för emittering av obligationslån. Det har de senaste obligationslånen visat. Både hypotekslånen och vissa enskilda obligationslån har fått ett mycket gynnsamt mottagande på marknaden. Jag finner det inte heller vara så särskilt överraskande eller uttryck för en alldeles speciellt allvarlig situation, om finansdepartementet begagnar sig av det gynnsamma läget för att så att säga skapa en ytterligare goodwill för placering av obligationer hos den breda allmänheten. Det är nämligen riktigt, som herr Hagberg sade tidigare, att på grund av de omständigheter han själv redogjorde för har den breda allmänhetens intresse för att placera sina sparmedel i obligationer minskat under de sista åren. Är det då så onaturligt att man utnyttjar ett gynnsamt tillfälle för ett obligationslån för att liksom återvinna den goodwill som obligationslånen tidigare hade? Det tycker jag inte är uttryck för tidsnöd eller för en allvarlig situation. Det är väl påpassligt gjort av finansdepartementet att utnyttja den gynnsamma situationen.

Sedan överläggningen ansetts härmed slutad, gjorde herr talmannen i enlighet med de yrkanden, som därunder framkommit, propositioner, först på bifall till vad utskottet i det nu förevarande betänkandet hemställt samt vidare på antagande av det förslag, som innefattades i den vid betänkandet anförda reservationen; och förklarade herr talmannen, efter att hava upprepat propositionen på bifall till utskottets hemställan, sig finna denna proposition vara med övervägande ja besvarad.

Herr *Hagberg* begärde votering, i anledning varav uppsattes samt efter given varsel upplästes och godkändes en så lydande omröstningsproposition:

pensionsstiftelse i familjebolag

Den, som bifaller vad bevilningsutskottet hemställt i sitt betänkande nr 25, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, antages det förslag, som innefattas i den vid betänkandet avgivna reservationen.

Sedan kammarens ledamöter intagit sina platser samt voteringspropositionen ånyo uppläst, verkställdes till en början omröstning genom uppresning. Herr talmannen förklarade, att enligt hans uppfattning flertalet röstat för ja-propositionen.

Då emellertid herr *Hagberg* begärde rösträkning, verkställdes nu votering medelst omröstningsapparat; och befunnos vid omröstningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 72;

Nej — 64.

Om vidgad avdragsrätt för avsättning till pensionsstiftelse i familjebolag

Föredrogs ånyo bevilningsutskottets betänkande nr 26, i anledning av väckta motioner om upphävande av fjärde stycket punkt 2 av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen (avsättning till pensionsstiftelse i familjebolag).

I de inom riksdagen väckta, till bevilningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 425, av herr *Sveningsson*, och II: 521, av herr *Magnusson* i Borås *m. fl.*, hade hemställts, att riksdagen måtte besluta, att fjärde stycket av punkt 2 av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen skulle utgå.

I berörda stycke stadgades att vid beräkning av avdragsgill avsättning till pensionsstiftelse i s. k. familjeföretag, som bedreves i form av aktiebolag eller ekonomisk förening, hänsyn icke finge tagas till pensionsförmån avseende huvuddelägaren eller honom närstående person.

Om vidgad avdragsrätt för avsättning till pensionsstiftelse i familjebolag

Utskottet hade i det nu föreliggande betänkandet av angivna orsaker hemställt, att de likalydande motionerna I: 425, av herr Sveningsson, och II: 521, av herr Magnusson i Borås m. fl., om rätt till avdrag vid beskattningen för avsättning inom familjebolag till pensionsstiftelse, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Reservation hade anförts av herrar *Söderquist, Yngve Nilsson, Stefanson, Magnusson* i Borås, *Gustafson* i Göteborg, *Darlin* och *Rydén*, vilka, under åberopande av innehållet i de likalydande motionerna I: 425 och II: 521, ansett, att utskottet bort hemställa, att riksdagen måtte antaga i reservationen införd förslag till lag om ändring av punkt 2 av anvisningarna till 29 § kommunal-skattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

Herr SÖDERQUIST (fp):

Herr talman! Bevillningsutskottets hemställan om avslag på motionerna I: 425 och II: 521 är inte enhällig. Sju ledamöter har undertecknat en reservation, vari yrkas bifall till motionerna. I dessa föreslås, att annars vanlig rätt till avdrag vid beskattning skall gälla vid avsättning till pensionsstiftelse, även om avsättningen avser person, som är anställd i vederbörande företag och som på grund av eget eller anhörigs aktieinnehav har ett avgörande inflytande i företaget.

För närvarande medgives icke avdragsrätt i sådant fall. Undantaget motiverades på sin tid med de möjligheter till missbruk som ansågs finnas i de s. k. familjebolagen.

Pensionsstiftelserna står ju emellertid under allmän tillsyn, vilket, som motionärerna framhåller, jämte bestämmelserna i övrigt för pensionsstiftelser måste anses innebära en fullt tillräcklig garanti mot missbruk.

Med hänsyn till den stora betydelse som familjebolagen har för landets näringsliv och för landets ekonomiska utveckling bör det, sägs det vidare i motionerna, vara angeläget att inte försvå-

ra existensen för denna typ av företag. Likheter bör råda beträffande ett företags möjlighet att bereda *alla* i företaget anställda den trygghet pensionen innebär.

Reservanterna delar motionärernas uppfattning och anser inte heller, att den omständigheten att behovet av möjligheter till pensionsstiftelseavsättning för delägare i familjebolag möjligen kan komma att minska, som utskottet förmenar, är tillräckligt skäl för undantagsbestämmelsens bibehållande.

Jag ber, herr talman, att få yrka bifall till reservationen.

Herr NILSSON, YNGVE, (h):

Herr talman! De fria pensionsstiftelserna står sedan 1955 under länsstyrelsernas tillsyn. Avsättning till stiftelserna är avdragsgill vid beskattningen, men vissa undantag finns, nämligen då det gäller avsättning till sådan stiftelse för pensionering av de anställda inom företaget som på grund av eget eller anhörigs aktieinnehav kan sägas ha avgörande inflytande på företaget. För avsättningar till pensionering av dessa kategorier och deras efterlevande medges ej avdrag.

Denna undantagsbestämmelse anser vi vara felaktig. Familjebolagen utgör en mycket viktig del av vårt näringsliv, och en i dessa företag verksam aktieägare bör kunna beredas samma pensionsförmåner som annan anställd. Detta har emellertid utskottsmajoriteten inte ansett sig kunna gå med på, utan man hänvisar bl. a. till det förändrade läge, som uppstått genom ATP:s genomförande, och förmodar, att den i motionerna aktualiserade frågan skall komma under förnyat övervägande i den utredning som sysslar med pensionsstiftelsernas civilrättsliga ställning. Ingen vet emellertid hur det går med den saken. Därför ber jag, herr talman, att få yrka bifall till den vid betänkandet fogade reservationen.

Herr ERICSSON, JOHN, (s):

Herr talman! Senast förra årets riksdag behandlade det nu föreliggande

Om en successiv avveckling av dubbelbeskattningen för aktiebolag och ekonomiska föreningar, m. m.

spörsmålet, och de synpunkter som anföres i motionerna innehåller inte något nytt. Motionärerna hänvisar till att det gjordes en ändring i bestämmelserna beträffande familjebolagens pensionsfonder år 1955. De kunde gott ha tillagt, att den ändringen skedde för att man missbrukade de avsättningsmöjligheter som då förelåg. Det var framför allt familjeföretagen som gjorde det.

Jag förstår att man kan hävda olika synpunkter i en fråga som denna, men sakligt sett har denna fråga reducerats högst väsentligt, sedan vi fick den allmänna tjänstepensionen. I den mån man nu har en verklig anställning, arbetar i ett företag, kommer man att innefattas i den nya tjänstepensionsordningen. Det är en högst väsentlig förändring, och det som nu avsetts gäller bara kompletteringsförsäkringar. Frågan har alltså blivit mycket mindre än den tidigare var, och när man hänvisar till att dessa pensionsfonders rättsliga ställning är föremål för utredning, finns inga skäl kvar för de yrkanden, som motionärerna har ställt.

Jag hemställer om bifall till utskottets förslag.

Efter det överläggningen förklarats härmed slutad, gjorde herr talmannen enligt de därunder förekomna yrkandena propositioner, först på bifall till vad utskottet i det nu ifrågavarande betänkandet hemställt samt vidare på antagande av det förslag, som innefattades i den vid betänkandet avgivna reservationen; och förklarade herr talmannen, sedan han upprepat propositionen på bifall till utskottets hemställan, sig anse denna proposition vara med övervägande ja besvarad.

Herr Nilsson, *Yngve*, begärde votering, i anledning varav uppsattes samt efter given varsel upplästes och godkändes en omröstningsproposition av följande lydelse:

Den, som bifaller vad bevillningsutskottet hemställt i sitt betänkande nr 26, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, antages det förslag, som innefattas i den vid betänkandet avgivna reservationen.

Sedan kammarens ledamöter intagit sina platser samt voteringspropositionen ånyo uppläst, verkställdes omröstningen genom uppresning; och befanns därvid, att flertalet röstade för ja-propositionen.

Om en successiv avveckling av dubbelbeskattningen för aktiebolag och ekonomiska föreningar, m. m.

Föredrogs ånyo bevillningsutskottets betänkande nr 27, i anledning av väckta motioner om en successiv avveckling av dubbelbeskattningen för aktiebolag och ekonomiska föreningar, m. m.

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 71, av herr *Ewerlöf m. fl.*, och II: 85, av herr *Hjalmarson m. fl.*, hade hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta den nu tillsatta företagsbeskattningskommittén utreda jämväl frågan om en successiv avveckling av dubbelbeskattningen för aktiebolag och ekonomiska föreningar samt om ett helt likställande mellan de nämnda företagsformerna vad anginge skattesatser.

Utskottet hade i det nu föreliggande betänkandet på åberopade grunder hemställt, att de likalydande motionerna I: 71, av herr *Ewerlöf m. fl.*, och II: 85, av herr *Hjalmarson m. fl.*, angående en successiv avveckling av dubbelbeskattningen av aktiebolag och ekonomiska föreningar, m. m., icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Vid betänkandet hade reservationer avgivits

I) av herrar *Yngve Nilsson, Nilsson* i Svalöv och *Magnusson* i Borås, vilka, under åberopande av innehållet i de likalydande motionerna I: 71 och II: 85, an-

Om en successiv avveckling av dubbelbeskattningen för aktiebolag och ekonomiska föreningar, m. m.

sett, att utskottet bort hemställa, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta den nu tillsatta företagsbeskattningskommittén utreda jämväl frågan om en successiv avveckling av dubbelbeskattningen för aktiebolag och ekonomiska föreningar samt om ett helt likställande mellan de nämnda företagsformerna vad anginge skattesatser; samt

II) av herrar *Söderquist, Stefanson, Gustafson* i Göteborg och *Rydén*, vilka likväl ej antytt sin åsikt.

Herr NILSSON, YNGVE, (h):

Herr talman! I motionerna I:71 av herr Ewerlöf m. fl. och II:85 av herr Hjalmarson m. fl. har hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte låta företagsbeskattningskommittén utreda jämväl frågan om en successiv avveckling av dubbelbeskattningen för aktiebolag och ekonomiska föreningar samt om ett helt likställande mellan dessa företagsformer vad angår skattesatser.

Med anledning härav ber jag att få anföra, att genom nu rådande avskrivnings- och varulagervärderingsbestämmelser har företagens möjligheter till självfinansiering minskats ganska väsentligt. Näringslivets möjligheter att få täckt sina lånebehov har varit kring-skurna och har kringkurits ytterligare genom den senaste skärpningen på kreditmarknaden. När det gäller att anskaffa nytt kapital till företagen, kan detta många gånger inte ske på annat sätt än genom nyemission av aktier, som under rådande skatteläge innebär en dyrbar upplåning. Därför är en lättnad i beskattningen av utdelade vinster angelägen, och motionärerna anser också att mycket talar för att aktiebolag och ekonomiska föreningar endast skall betala skatt för den del av vinsten, som inte utdelas, och att man successivt får en avveckling till stånd.

Utskottsmajoriteten har emellertid inte ansett sig kunna bifalla skrivelseförsla-

get utan hänvisar bland annat till 1959 års betänkande, där det heter, att frågan icke kommit i ett sådant läge som motiverar en omläggning i den av motionärerna angivna riktningen.

Till detta vill jag, herr talman, anföra, att nog är läget betydligt annorlunda nu. Vi gör oss beredda att gå ut på en större europeisk marknad. Rapporterna utifrån ter sig inte så ljusa som man först trodde att de skulle göra. Det kan bli stora påfrestningar för näringslivet, om handelshindren raseras i betydligt hastigare takt än vad avsikten från början har varit. Jag tror det skulle vara välbetänkt, om företagen hade möjligheter att konsolidera sina ställningar inför de kommande påfrestningarna.

Vidare hänvisas till att den extra bolagsskatten är borttagen och till de lättnader som detta innebär. Ja, det är riktigt, men i stället har vi fått ATP, och det blir troligen inte billigare i längden.

Med detta ber jag, herr talman, att få yrka bifall till reservationen nr 1.

Herr ERICSSON, JOHN, (s):

Herr talman! Herr Nilsson framhöll som argument för det yrkande, som ställts i motionerna och som samlat tre reservanter inom utskottet, att vi borde tänka på de åtgärder som blir nödvändiga med hänsyn till sjustatsmarknaden och därmed sammanhängande spörsmål.

Om jag inte har uppfattat saken fel, försiggår just nu en osedvanligt stark konsolidering inom svenskt näringsliv. Denna konsolidering behöver inte avstanna på grund av den skattelagstiftning vi har. Vad vi nu har att konstatera är ju, att de nya bestämmelserna om investeringsfonder har resulterat i högst betydande avsättningar, som i sin tur skall mogna ut i investeringar. Vidare har avsatts rätt betydande belopp till pensionsstiftelser. Det är ingalunda så, mina damer och herrar, att aktiebolag och ekonomiska föreningar betalar allt större och större belopp i skatter, utan tvärtom. Jag vill gärna ha sagt detta,

Om en successiv avveckling av dubbelbeskattningen för aktiebolag och ekonomiska föreningar, m. m.

därför att det argumentet oupphörligen föres fram, att man lastar på företagen allt mer och mer. Vad som nu sker är att fysiska personer för varje år betalar in allt större belopp till staten, men beträffande aktiebolag och ekonomiska föreningar ser man inte samma trend.

Vad jag nu anfört kan i varje fall motivera den slutsatsen, att man inte skall diskontera en utveckling av vår utrikeshandel på det sättet, att man säger att vårt näringsliv inte har möjligheter att nå en tillräckligt stark konsolidering.

På detta område försiggår, såsom framhållits i utskottsbetänkandet, ett utredningsarbete, som jag tror kommer att spela en mycket stor roll. Det finns anledning tro att 1960 års bolagsskattesakkunniga kommer med förslag, som ytterligare skall underlätta för företag att åstadkomma det kapital som är erforderligt för framtida investeringar. Hela denna utredning får ju ses som ett uttryck för det intresse, som man från statens sida har för att tillmötesgå alla rimliga krav från näringslivets sida. Det är ett gemensamt intresse hos alla att vi klarar dessa frågor, men ett bifall till motionerna för inte saken ett steg närmare sin lösning.

Jag hemställer om bifall till utskottets förslag.

Herr HAGBERG (h):

Herr talman! Det anförande som utskottets ordförande nyss höll rörde sig, såvitt jag fattade, väsentligen inte om den sak det här är fråga om, nämligen dubbelbeskattningen av bolagsvinster, utan det rörde sig om den konsolideringsverksamhet som för närvarande pågår inom det svenska näringslivet. Jag vill ingalunda bestrida de uppgifter där-om som utskottets aktade ordförande lämnade, men jag tyckte nog att han något generaliserade förhållandena i detta avseende. Här pågår en stark konsolideringsverksamhet, som vi alla skall vara glada åt, men jag undrar om den inte väsentligen är koncentrerad till vad vi brukar kalla storindustrin, de stora

företagen. De medelstora och de mindre företagen befinner sig tyvärr icke sällan i en något annorlunda situation. Inom dessa skikt av näringslivet har — och det vet säkert herr John Ericsson lika bra som jag — konsolideringsverksamheten inte kunnat fortgå i samma takt och i samma omfattning som inom den andra sektorn.

Men sedan kommer vi till principfrågan. Kan det vara riktigt att i vår svenska skattelagstiftning vidhålla ett system, där en inkomst beskattas två gånger? Detta är den stora principfråga, som behandlas i detta betänkande. En sådan ordning har vi inte i andra sammanhang. Men här beskattas inkomsten två gånger, dels hos bolaget och dels när inkomsten i form av utdelning befinner sig i aktieägarens hand. Denna princip anser vi på vårt håll riktig, och, såvitt jag vet, är den ovanlig i skattelagstiftningen utanför vårt lands gränser. Det är möjligt, att den kan förekomma någonstades — det vet jag för ögonblicket inte, då jag inte här har några handlingar om den saken till min disposition — men om så är fallet, är den nog sällsynt. Vi anser, att man här borde ta upp hela problemet och vidga direktiven för utredningen till att även omfatta dubbelbeskattningssystemets fullständiga avveckling.

Bevillningsutskottets ordförande är liksom jag helt säkert medveten om att inte bara inom näringslivet utan även inom skattemyndigheternas krets under de senare åren en allt starkare stämning kommit till synes för en revidering av den svenska lagstiftningen på detta område. Ett uttryck för att så är förhållandet har vi ju att finna i tillsättandet av den kommitté, som för en stund sedan omnämndes av bevillningsutskottets ordförande. I de direktiv, som är utfärdade för kommittén, rekommenderar finansministern i ganska konkreta former ett tillvägagångssätt, som innebär ett tillmötesgående i viss utsträckning av dessa tankegångar. Vi önskar ju ingenting annat än att man skall gå vidare på den vägen för att om möjligt

Om en successiv avveckling av dubbelbeskattningen för aktiebolag och ekonomiska föreningar, m. m.

komma fram till en ståndpunkt, som skulle innebära ett definitivt avslutande av dubbelbeskattningsepoken i svensk skattepolitik på detta område. Jag kan inte förstå, att man kan ha så mycket att erinra mot detta.

Vi brukar ju alltid här i riksdagen från skilda håll framhålla skapandet av skatterättsvisa som riktpunkten för vår skattelagstiftning, och jag tror, att vi alla — hur olika vi än eljest ser på problemen — strävar efter att uppnå en rättvis beskattning. På detta område är dock saken så uppenbar, att några egentliga meningsskiljaktigheter inte skulle behöva föreligga. Inte heller kan jag se risken i att utvidga direktiven för utredningen på det sätt, som motionärerna har ifrågasatt. Det är dock, herr talman och ärade kammarledamöter, ett mycket modest förslag som motionärerna här har ställt.

Herr SÖDERQUIST (fp):

Herr talman! Jag ber att med några ord få motivera den blanka reservation som har fogats till bevillningsutskottets föreliggande betänkande.

Från vårt håll har vi den principiella inställningen — det är känt sedan gammalt — att dubbelbeskattningen bör avskaffas, men vi har inte för närvarande kunnat gå med på de långtgående krav, som högern enligt vår mening här har framställt. Som bekant pågår en viss utredning i samband med dessa frågor, och vi vill gärna vänta och se vad den resulterar i, innan vi tar definitiv ståndpunkt. Det är detta vi har velat markera genom vår blanka reservation, herr talman!

Herr ERICSSON, JOHN, (s):

Herr talman! Herr Hagberg i Malmö sade att jag gått vid sidan om det ämne som motionerna avsåg, då jag talat om näringslivets konsolideringsmöjligheter. Det är riktigt att jag ytrade mig om den senare frågan, och jag kan — om det fyller någon uppgift i sammanhanget

— hänvisa till att vi i utskottets betänkande erinrar om vissa fakta. Vi nämner att den extra bolagsskatten har avskaffats, och vi kunde ha skrivit mycket mer om ändringar som genomförts de senare åren.

Nu kräver man ändring av en hittills gällande regel i skattelagstiftningen, ett krav som måste innebära ensidigt ändrande åt ett håll. Den tillsatta kommittén har en begränsad uppgift, men yrkandet i motionerna skulle såvitt jag förstår leda fram till en allmän översyn av vår företagsbeskattning, om man lägger upp problemet såsom herr Hagberg i Malmö ville. Jag vet inte om någon sådan utredning kommer till stånd, men saken har diskuterats och det har gjorts officiella uttalanden på den punkten. Personligen hör jag till dem som menar att det mycket väl går an att ställa hela detta problem under utredning, men vi tycker inte att det är ändamålsenligt att i enlighet med motionerna bryta ut ett stycke av vår skattelagstiftning och hänvisa det till utredning i en kommitté, som har fått alldeles speciella arbetsuppgifter vilka måste slutföras skyndsamt. Jag tror att också herr Hagberg i Malmö vitsordar önskemålet att kommittén skall arbeta skyndsamt, eftersom meningen är att via dess förslag underlätta företagens kapitalanskaffning och vi är intresserade av att lösa den frågan.

Högerpartiet har blivit ensamt om den reservation som yrkar bifall till motionerna, och det säger ju nästan allt. Motionärernas argument har enligt min mening ingen särskild styrka, eftersom en utveckling på detta område är i gång och utredningar sker, som bör kunna i allt väsentligt tillgodose vad man nu anser sig ha råd att göra.

När jag i resonemanget tog in det förhållandet, att bolagens inbetalningar av skatt till staten inte ökat, berodde det på att man enligt min mening inte beaktar den synpunkten tillräckligt mycket i debatten. Vårt näringslivs totala omslutning blir ju allt större och större, och man skulle då tänka sig att företagen bidrar till inkomsterna i statskas-

Om en successiv avveckling av dubbelbeskattningen för aktiebolag och ekonomiska föreningar, m. m.

san i allt större och större utsträckning, men detta har inte varit fallet. Det kan hända att företagens inbetalningar under de två närmaste åren av näralligande skäl blir större, och det är ju bara välkommet, men av debatterna i kamrarna har jag nog fått det intrycket, att man litet väl ensidigt talar om belastningen just på företagen.

Sedan hade herr Hagberg en del repliker till mig. Han sade bl. a. att jag nog inte har klart för mig vilka svårigheter de mindre och medelstora företagen har att brottas med. Nej, det är möjligt att jag inte har tillräckliga kunskaper eller tillräcklig överblick, men det skall bli intressant att ta upp den saken, herr Hagberg i Malmö, om åtta à fjorton dagar, när vi får en debatt om dessa ting.

Herr HAGBERG (h):

Herr talman! Bevillningsutskottets ärade ordförande framhöll såsom ett uttryck för den förståelse, som man enligt hans mening från statens sida lägger i dagen för näringslivet, det förhållandet att den s. k. extra bolagsskatten nu skall avskaffas. Det är en omständighet, som man fäst särskild vikt vid inom utskottsmajoriteten, och saken har omtalats även i utskottets skrivning, där man erinrar om att beslut fattats »om slopande av den extra bolagsskatten, innebärande en sänkning av den statliga inkomstskatten för aktiebolag och ekonomiska föreningar med 20 procent».

Ja, detta är alldeles riktigt, men vi skall i det sammanhanget kanske inte glömma bort, herr John Ericsson i Kinna, att det häromdagen kom en proposition, som innebär förslag till riksdagen om ikraftträdande av de skärpta lagervärderingsbestämmelserna. Vi har behandlat den förberedelsevis i bevillningsutskottet, och vi får väl en stor debatt om den här saken inom kort, men jag vill påpeka, ärade kammarledamöter, att vi här står inför ännu ett exempel på den politik som är så vanlig i dessa sammanhang: Man ger med ena

handen och sörjer för en tillbörlig publicitet kring denna gåva, samtidigt som man tar med andra handen. Detta är precis vad som nu inträffar. Man befriar bolagen från den extra bolagsskatten, men så tar man igen pengarna genom att införa de skärpta lagervärderingsbestämmelserna.

Herr ERICSSON, JOHN, (s):

Herr talman! Detta är ingenting som kommit hastigt på, herr Hagberg i Malmö! Vi har en lag om värdering av varulager, och den är av permanent karaktär, men det finns övergångsbestämmelser till den lagen, och vi har gått med på att år efter år skjuta på ikraftträdandet. I år har det inte kommit någon proposition till riksdagen om sådant uppskov, utan i stället har det väckts motioner, i vilka det yrkas på att uppskovet skall bli ännu längre. Det har alltså inte givits något löfte, utan man fann det helt enkelt ändamålsenligt att under flera år föreslå ett uppskjutande av ikraftträdandet av den såsom permanent avsedda lagen.

Vi skall emellertid inte börja en debatt i den frågan i dag, herr Hagberg. Tids nog kommer den.

Herr HAGBERG (h):

Herr talman! Jag delar den sist uttryckta uppfattningen: detta är ingenting, som vi bör diskutera i dag. Men det förhållandet, att man inte vill tillstyrka motionerna om att riksdagen tills vidare skall uppskjuta ikraftträdandet av vad vi kallar 40-procentregeln innebär givetvis, att majoriteten ämnar sätta den här lagstiftningen i kraft. Vi på vårt håll har inte velat vara med om denna lagstiftning. Det hade varit anledning för majoriteten att även i år förfara på det sätt som man nu gjort åtskilliga gånger förut i detta sammanhang, nämligen att ytterligare uppskjuta ikraftträdandet av dessa besvärande bestämmelser.

Ang. avdragsrätt vid 1960 års taxering för avsättning till pensionsstiftelse

Överläggningen ansågs härmed slutad, varefter herr talmannen jämlikt därunder förekomna yrkanden gjorde propositioner, först på bifall till vad utskottet i det nu ifrågavarande betänkandet hemställt samt vidare på antagande av det förslag, som innefattades i den av herr Yngve Nilsson m. fl. vid betänkandet avgivna reservationen; och förklarade herr talmannen, sedan han upprepat propositionen på bifall till utskottets hemställan, sig finna denna proposition vara med övervägande ja besvarad.

Herr Nilsson, Yngve, begärde votering, i anledning varav uppsattes samt efter given varsel upplästes och godkändes en så lydande omröstningsproposition:

Den, som bifaller vad bevillningsutskottet hemställt i sitt betänkande nr 27, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, antages det förslag, som innefattas i den av herr Yngve Nilsson m. fl. vid betänkandet avgivna reservationen.

Sedan kammarens ledamöter intagit sina platser samt voteringspropositionen ånyo upplästs, verkställdes omröstningen genom uppresning; och befanns därvid, att flertalet röstade för ja-propositionen.

Vid förnyad föredragning av bevillningsutskottets betänkande nr 28, i anledning av väckta motioner om översyn av förordningen om sjömansskatt, bifölls vad utskottet i detta betänkande hemställt.

Ang. avdragsrätt vid 1960 års taxering för avsättning till pensionsstiftelse

Föredrogs ånyo bevillningsutskottets betänkande nr 34, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning med särskilda bestämmelser om rätt till avdrag vid 1960 års taxering för avsättning till pensionsstiftelse jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 5 februari 1960 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 40, hade Kungl. Maj:et föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till förordning med särskilda bestämmelser om rätt till avdrag vid 1960 års taxering för avsättning till pensionsstiftelse.

I propositionen hade föreslagits, med hänsyn till pågående förhandlingar i pensionsfrågan, att företagen vid 1960 års taxering skulle kunna göra avsättningar till pensionsstiftelser i samma omfattning som hittills. De föreslagna reglerna hade utformats så att — om utfästelsen om pension gjorts före beskattningsåret 1959 — avdrag för avsättning medgäves i samma utsträckning som tidigare. Hade utfästelser om pension gjorts först under beskattningsåret 1959, finge avsättning ske för att säkerställa de pensioner, som på grund av sådana utfästelser skulle utgå vid sidan av den allmänna tilläggspensioneringen.

I de i anledning av propositionen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 528, av herr Kaijser, och II: 654, av herr von Seth m. fl., hade hemställts, att riksdagen måtte antaga det till propositionen nr 40 fogade förslaget till förordning med särskilda bestämmelser om rätt till avdrag vid 1960 års taxering för avsättning till pensionsstiftelse med den ändring, att 2 § erhöles i motionerna angiven lydelse.

Motionärernas förslag innebar, att samma möjligheter till avdragsrätt skulle föreligga, om pensionsutfästelse lämnats på grundval av pensionsreglemente, som utfärdats före utgången av det beskattningsår, för vilket taxering skett år 1959. Om företagare på grund av omläggning av räkenskapsår eller av annan anledning icke åsatts taxering år 1959, skulle avdragsrätt föreligga, såvida utfästelsen skett före utgången av kalenderåret 1958.

Utskottet hade i det nu föreliggande betänkandet på anförda skäl hemställt,

Ang. avdragsrätt vid 1960 års taxering för avsättning till pensionsstiftelse

1) att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition, nr 40, antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning med särskilda bestämmelser om rätt till avdrag vid 1960 års taxering för avsättning till pensionsstiftelse; samt

2) att de likalydande motionerna I: 528, av herr Kaijser, och II: 654, av herr von Seth m. fl., icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Reservation hade avgivits av herrar *Spetz, Söderquist, Yngve Nilsson, Nilsson* i Svalöv, *Magnusson* i Borås, *Gustafsson* i Göteborg och *Rydén*, vilka, under återopande av innehållet i de likalydande motionerna I: 528 och II: 654, ansett, att utskottet bort hemställa, att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts proposition nr 40 icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas och med bifall till de likalydande motionerna I: 528 och II: 654, antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning med särskilda bestämmelser om rätt till avdrag vid 1960 års taxering för avsättning till pensionsstiftelse med den ändringen, att 2 § erhöles i reservationen angiven lydelse.

Herr SPETZ (fp):

Herr talman! Nu föreliggande betänkande från bevillningsutskottet behandlar en engångsföreteelse. Det är fråga om en särslagstiftning som skall gälla vid en enda taxering. Förslaget har tillkommit för att undvika störning av de förhandlingar som pågår i pensionsfrågan mellan arbetsmarknadens parter. Utskottet och reservanterna är i stort sett ense om lämpligheten av denna särslagstiftning, och vi är också ense om bestämmelserna utom på en enda punkt.

Utskottets förslag innebär att pensionsutfästelse skall vara gjord senast år 1958 för att kunna utgöra grund för avsättning till pensionsstiftelse, medan reservanterna i likhet med flera remissinstanser menar att även pensionsutfästelser gjorda år 1959 på grundval av tidigare gällande pensionsreglemente skall kunna grunda en sådan avsättningsrätt.

Vi har den uppfattningen att risken för missbruk av en sådan uppmjukning är så ringa att denna ändring, som förordas av bl. a. Kooperativa förbundet, både kan och bör genomföras.

Jag ber, herr talman, att få citera en del av det uttalande som Kooperativa förbundet har gjort. Förbundet skriver: »I vissa sammanhang torde dock grund saknas för sådana farhågor» — d. v. s. farhågor för missbruk. »Detta anser styrelsen vara fallet t. ex. inom det pensioneringssystem, som tillämpas för de konsumentkooperativa företagen genom Kooperationens Pensionsanstalter. I den mån nya utfästelser tillkommit under 1959 är detta uteslutande ett led i det sedan flera år tillbaka gällande reglementet.»

Detta yttrande är på Kooperativa förbundets vägnar undertecknat av bl. a. Carl Albert Anderson.

Jag ber, herr talman, att få yrka bifall till den vid betänkandet fogade reservationen.

Herr ERICSSON, JOHN, (s):

Herr talman! Herr Spetz' anförande ger mig anledning att säga att jag kan instämma med honom i den refererande delen. Det gäller här en engångsföreteelse som i sin tur innebär ett tillmötesgående från Kungl. Maj:ts sida — och jag hoppas det blir också från riksdagens sida — vilket skall möjliggöra att man vid 1960 års taxering sätter undan till pensionsstiftelser i ungefär samma omfattning som tidigare. Det här ärendet är rätt intressant på det sättet att det framlagda förslaget kan tas som ytterligare ett bevis på det intresse vi hyser för företagsamheten. Förslaget innebär nämligen att företagen tillåtes att i många fall ta i anspråk vinstmedel och placera dem i pensionsstiftelser. Nu kan man ju säga att detta medför förpliktelser. Det kan också tänkas att avsättning sker till sådana stiftelser som redan har full täckning för sina åtaganden, men det är i och för sig inget fel med det heller.

Det man tvistar om här är egentligen

Ang. sommarlördagars likställande med bankfridagar

bara en enda sak, nämligen när utfästelserna skall ha varit gjorda. Man kan säga att det är ett år som vi tvistar om. Här har företagits en prövning, och Kungl. Maj:t har kommit fram till vad som skulle kunna anses vara riktigt. På samma sätt som i många andra sammanhang har det framförts önskemål som går därutöver. Det hela är en avvägningsfråga.

Utskottsmajoriteten har kommit fram till att den här särskilda lagstiftningen är motiverad, och med hänsyn till omständigheterna vill vi tillstyrka den. Men vi vill inte gå längre än vad Kungl. Maj:t föreslagit, eftersom vi tror att riskerna för missbruk är större än de olägenheter som uppstår om det eventuellt skulle förekomma något enstaka fall, där ett företag inte får tillgodose sina intressen i alla avseenden. Det är väldigt svårt att utforma en lagtext av denna karaktär på ett sådant sätt att den ger både trygghet emot missbruk och tillmötesgående av alla önskemål. Vi har inte funnit det vara möjligt, och därför tillstyrker vi Kungl. Maj:ts förslag och avstyrker motionen.

Jag ber att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Sedan överläggningen ansetts härmed slutad, gjorde herr talmannen enligt de därunder förekomna yrkandena propositioner, först på bifall till vad utskottet i det nu föredragna betänkandet hemställt samt vidare på antagande av det förslag, som innefattades i den vid betänkandet avgivna reservationen; och förklarade herr talmannen, efter att ha va upprepat propositionen på bifall till utskottets hemställan, sig finna denna proposition vara med övervägande ja besvarad.

Herr *Spetz* begärde votering, i anledning varav uppsattes samt efter given varsel upplästes och godkändes en omröstningsproposition av följande lydelse:

Den, som bifaller vad bevillningsutskottet hemställt i sitt betänkande nr 34, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, antages det förslag, som innefattas i den vid betänkandet avgivna reservationen.

Sedan kammarens ledamöter intagit sina platser samt voteringspropositionen ånyo uppläst, verkställdes till en början omröstning genom uppresning. Herr talmannen förklarade, att enligt hans uppfattning flertalet röstat för ja-propositionen.

Då emellertid herr *Spetz* begärde röst-räkning, verkställdes nu votering medelst omröstningsapparat; och befunnos vid omröstningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 87;

Nej — 44.

Därjämte hade 3 ledamöter tillkännagivit, att de avstode från att rösta.

Vid förnyad föredragning av bankutskottets utlåtande nr 9, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 56 § lagen den 31 mars 1955 (nr 183) om bankrörelse, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Föredrogs ånyo första lagutskottets utlåtanden:

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 23 mars 1956 (nr 73) om tillfällig ökning av regeringsrådets antal; och

nr 15, i anledning av väckt motion om avskaffande av förfarandet med kungörelse i kyrka.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Ang. sommarlördagars likställande med bankfridagar

Föredrogs ånyo första lagutskottets utlåtande nr 17, i anledning av väckta motioner om sommarlördagars likställande med bankfridagar.

Ang. sommarlördagars likställande med bankfridagar

Första lagutskottet hade behandlat två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nr 5 i första kammaren av herrar *Aman* och *Geijer* samt nr 12 i andra kammaren av herr *Gustafson* i Göteborg *m. fl.* I motionerna, vilka voro likalydande, hade hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om förslag till riksdagen snarast möjligt om sådana ändringar i gällande lagstiftning beträffande växlar, checker, skuldebrev etc. att lördagarna under juni, juli och augusti likställdes med bankfridagar samt att bestämmelserna i lagen om beräkning av lagstadgad tid måtte ändras på motsvarande sätt.

Utskottet hade i det nu ifrågakvarande utlåtandet av angivna orsaker hemställt, att riksdagen i anledning av förevarande motioner, I: 5 och II: 12, måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att inom Kungl. Maj:ts kansli måtte utarbetas förslag till lagstiftning i överensstämmelse med motionernas syfte.

Reservation hade anförts av herrar *Onsjö*, *Svanström* och *Edlund*, vilka ansett, att utskottets yttrande bort hava den lydelse, reservationen visade, samt att utskottet bort hemställa, att förevarande motioner, I: 5 och II: 12, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Herr SVANSTRÖM (cp):

Herr talman! Jag har i första lagutskottet inte kunnat ansluta mig till majoritetens tillstyrkande av de föreliggande motionerna. Jag grundar mig på det ställningstagande som 1957 års riksdag gjorde i anledning av då väckta motioner i samma ärende. I utskottets redovisning av behandlingen vid 1957 års riksdag förekommer en redogörelse för hur man den gången såg på frågan.

Man menade då att det var arbetsmarknadens parter som borde överlägga om hur fria lördagar inom bankväsendet skulle ordnas. Sedan dess har enligt min mening inte förekommit någonting som nu ger anledning till ett ändrat ställningstagande. Utskottet framhöll 1957 bl. a. följande: »Det är emellertid

utskottet angeläget att framhålla, att — såsom redan av det anförda torde framgå — frågan skulle komma i ett annat läge, om man inom bankvärlden enades om att övergång till femdagarsvecka borde komma till stånd.»

Av de remissyttrandena som föreligger torde framgå att någon enighet inom bankvärlden icke föreligger för närvarande. Sparbanksföreningen har ställt sig positiv till det förslag som framställts i motionerna. Jordbrukskassaförbundet däremot är mycket tveksamt till den föreslagna lagstiftningen och framhåller bland annat följande: »Genom fria lördagar erhålles en sammanhängande tvådagarsledighet, som speciellt sommartid torde vara mycket uppskattad. Samtidigt ställs emellertid ökade krav på vissa typer av service, särskilt i fråga om kommunikationerna, möjligheterna att erhålla måltider och hotellrum samt på olika slag av fritidsanläggningar. Kraven ökar också på de tjänster, som banker och kreditinrättningar lämnar allmänheten.»

Eftersom tydligen ingen enighet för närvarande råder inom bankvärlden, vilket ytterligare bekräftas av att bankföreningen helt avstyrker motionärernas utredningsförslag, anser jag att man för närvarande inte har anledning begära en sådan utredning.

Jag skulle också, herr talman, vilja framhålla att ifrågakvarande motioner aktualiserar frågan i stort om hur planeringen för profana ledighetsdagar skall samordnas mellan å ena sidan produktionslivets människor och å den andra serviceyrkenas folk. För den stora allmänheten som erhåller fria lördagar synes det ofta angeläget att på denna fridag få möjlighet att bl. a. göra inköp, utträta bankärenden, företa resor och så vidare. Jag ifrågasätter därför om inte frågan om bankfridagar skulle avgöras i ett större sammanhang, där en eventuell spridning också av semester-tider och ledighetsdagar kunde utredas i hela sin vidd.

Jag vill till sist, herr talman, betona att jag med det anförda icke har velat motsätta mig möjligheten för den per-

Ang. sommarlördagars likställande med bankfridagar

sonal som är anställd inom bankväsendet att få den välbehövliga ledighetsdag på sommaren som den liksom andra grupper, vilka har dessa förmåner, så väl behöver. Men jag vill också betona att det är angeläget att man därvid tar hänsyn till omöjligheten att låta alla människor få fritt samtidigt. Om det blir så kan ju de som vill begagna sin fritid till att uträtta diverse ärenden som jag tidigare omnämnde inte göra det på det sätt som de skulle önska. Jag finner det därför angeläget att man försöker komma fram till en ordning där man kan få ledighet för vissa yrkesmänniskor t. ex. på måndagar, så att det skulle bli en sammanhängande ledighet söndag—måndag. En sådan ledighet bör enligt min mening vara lika mycket värd som en sammanhängande ledighet under lördagen och söndagen.

Herr talman! Jag ber att få yrka bifall till reservationen.

Herr AHLKVIST (s):

Herr talman! Jag undrar om inte herr Svanström gick något vid sidan av saken när han motiverade motionärernas yrkande.

Det är inte alldeles riktigt när herr Svanström säger att kammaren hade att behandla samma ärende år 1957 och att det inte finns anledning att inta någon annan ståndpunkt nu. Det var inte alldeles samma ärende som förelåg år 1957. Man kunde möjligen säga att det var en liknande motion. I 1957 års motion yrkades en utredning för att möjliggöra fria sommarlördagar för bankerna. Utskottet avstyrkte då och hänvisade till att härför inte erfordrades någon omfattande utredning, utan när det blev angeläget att göra en lagändring kunde en framställning härom från riksdagen snabbt effektueras. Vidare hänvisade utskottet till att det för sin del inte ville ta ståndpunkt till frågan huruvida sommarlördagarna borde vara arbetsfria för bankmän eller inte, utan att det borde överlämnas till arbetsmarknadens parter att avgöra detta.

Båda dessa ståndpunktstaganden från 1957 har årets motionärer anslutit sig

till. Man begär sålunda ingen utredning i år, utan man begär den lagändring som utskottet för tre år sedan ansåg vara lämplig. Man säger uttryckligen att man inte anser att riksdagen bör ta ståndpunkt till frågan om det skall vara några lediga sommarlördagar i bankerna eller inte, utan att, såsom utskottet sade för tre år sedan, detta bör avgöras av arbetsmarknadens parter.

Motionärerna hänvisar emellertid till att den alltmer ökade ledigheten under lördagarna gör att det för allmänheten kan medföra svårigheter att vissa fatalietider utlöper en lördag, och man yrkar därför på ändringar i växellagen, checklagen m. m., som skulle möjliggöra att fatalietiden skjutes från en lördag till en måndag. Det är detta motionsyrkande som lagutskottet har tillstyrkt. Det innebär alltså inte på något sätt ett ståndpunktstagande till frågan huruvida man i bankerna skall ha lediga sommarlördagar eller inte. Det innebär endast en sådan lagändring, att parterna på arbetsmarknaden har möjlighet att träffa överenskommelse om att sommarlördagarna skall bli ledighetsdagar.

Herr Svanström hänvisar till att anspråken på service ökas på alla områden, och han nämner en mängd sådana där man inte kan tänka sig lediga lördagar. Jag delar herr Svanströms uppfattning att det finns många områden där det kanske är viktigare än på bankområdet att lämna service, men på dessa områden finns det mig veterligen ingen lagstiftning som hindrar parterna på arbetsmarknaden att träffa överenskommelse om lediga lördagar. Vad lagutskottet föreslår innebär att bankserviceyrket skall jämföras med alla andra serviceyrken. Det bör finnas möjlighet till ledighet också där, men parterna själva bör få bedöma huruvida möjligheten skall utnyttjas på det sättet att man håller bankerna stängda.

Herr talman! Det var denna lilla skillnad mellan motionen 1957 och den nu föreliggande motionen som herr Svanström tydligen har förbisett.

Jag ber att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Ang. vissa vitsord i examensbetyg m. m.

Herr SVANSTRÖM (cp):

Herr talman! Jag förstår i vissa stycken de synpunkter som herr vice ordföranden i första lagutskottet här anfört, men jag delar inte den uppfattningen att det förhållandet att den nuvarande lagstiftningen bibehålles skulle hindra de anställdas möjligheter att få lediga lördagar under sommaren efter som det bör kunna vara möjligt att inom bankväsendet liksom inom så många andra näringsgrupper ordna alternerande ledighet med uppehållande av den service som allmänheten fordrar och behöver.

Här har nu sagts att fataliteterna skulle kunna flyttas fram från en lördag, som på detta sätt blev en bankfridag under sommaren, till en kommande måndag. Motiveringen härför skulle vara den, att alla de människor som har fria lördagar inte skulle behöva ha hotet om protest av växlar hängande över sig, medan de rekreerar sig på badstränder och annorstädes. Jag menar att det måste vara lugnare och bättre att klara av sina bankaffärer på fredagen och där-efter njuta vila och rekreation på badstränderna.

Efter det överläggningen förklarats härmed slutad, gjorde herr talmannen i enlighet med de därunder framkomna yrkandena propositioner, först på bifall till vad utskottet i det nu förevarande utlåtandet hemställt samt vidare på godkännande av den vid utlåtandet anförda reservationen; och förklarade herr talmannen, sedan han upprepat propositionen på bifall till utskottets hemställan, sig anse denna proposition vara med övervägande ja besvarad.

Herr *Svanström* begärde votering, i anledning varav uppsattes samt efter given varsel upplästes och godkändes en så lydande omröstningsproposition:

Den, som bifaller vad första lagutskottet hemställt i sitt utlåtande nr 17, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, godkännes den vid utlåtandet avgivna reservationen.

Sedan kammarens ledamöter intagit sina platser samt voteringspropositionen ånyo uppläst, verkställdes omröstningen genom uppresning; och befanns därvid, att flertalet röstade för ja-propositionen.

Vid förnyad föredragning av första lagutskottets utlåtande nr 18, i anledning av väckt motion om viss ändring i kollektkungörelsen, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Vid ånyo skedd föredragning av tredje lagutskottets utlåtande nr 6, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 4 och 21 §§ lagen den 1 december 1950 (nr 596) om rätt till fiske, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Vid förnyad föredragning av allmänna beredningsutskottets utlåtande nr 5, i anledning av väckt motion om konservatoryrkets utbildnings- och rekryteringsproblem, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Ang. vissa vitsord i examensbetyg m. m.

Föredrogs ånyo allmänna beredningsutskottets utlåtande nr 6, i anledning av väckta motioner om översyn av gällande bestämmelser rörande vissa vitsord i examensbetyg m. m.

I de likalydande, till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna I: 49, av herr *Källqvist*, och II: 59, av fröken *Vinge m. fl.*, hade hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en översyn av bestämmelserna rörande vitsord i uppförande och ordning i examens- och andra slutbetyg, avgångsbetyg m. m. enligt i motionerna uppdragna riktlinjer.

I motionerna hade behandlats huvudsakligen frågan om borttagande av vitsord i uppförande och ordning i betyg

över folkskollärorexamen och småskollärorexamen. Härutöver hade motionärerna emellertid framfört den allmänna synpunkten, att det starkt kunde ifrågasättas, om uppförande och ordning över huvud taget skulle betygsättas för vuxna elever och förordad en undersökning av förhållandena vid alla läroanstalter, där statlig myndighet hade inflytande över stadgar eller betygsformulär.

Utskottet hade i det nu föredragna utlåtandet anfört bland annat:

»Att vitsord i uppförande och ordning i avgångsbetyg numera borttagits vid många läroanstalter är enligt utskottets mening ett steg i rätt riktning. Ett ståndpunktstagande till spörsmålet, huruvida en översyn bör göras beträffande alla i motionerna avsedda skolor kan emellertid ske först efter överväganden, grundade på ett väsentligt större material än som nu stått till utskottets förfogande. Ett omfattande remissförfarande för att införskaffa detta material vore nödvändigt och en översyn av hela området finge, med hänsyn till skillnaderna i förutsättningar för olika skolor och till de mångfaldiga intressen som därvid skulle göra sig gällande, beräknas taga förhållandevis lång tid i anspråk. Det bör i sammanhanget beaktas att anhopningen av utredningsuppdrag inom ecklesiastikdepartementet är mycket stor. Utskottet har funnit det i motionerna framförda huvudproblemet — att avskaffa betyg i uppförande och ordning i folkskolläro- och småskollärorexamina — vara av sådan angelägenhetsgrad att det bör bringas till en snar lösning och har förmenat att detta syfte bäst tillgodoses om problemet upptages till självständig prövning.

Utskottet är sålunda icke berett att taga ståndpunkt till frågan, om en översyn av systemet med betyg i uppförande och ordning beträffande samtliga i motionerna avsedda skolor bör komma till stånd, men vill starkt understryka önskvärdheten av att motionärernas förslag i övrigt genomföres — dvs. att frågan om uppförande- och ordningsbetygen för

Ang. vissa vitsord i examensbetyg m. m. folkskoleseminarierna och småskoleseminarierna omprövas och att formulären vid platsansökningar blir likformiga för alla sökande.

Som framgår av det ovan anförda anser sig utskottet icke böra tillstyrka bifall till motionärernas förslag i dess helhet men vill med hänsyn till angelägenheten av de åtgärder utskottet förordad hemställa, att riksdagen i anledning av de likalydande motionerna I: 49 och II: 59 i skrivelse till Kungl. Maj:t som sin mening giver till känna vad utskottet ovan anfört.»

Vid utlåtandet hade reservation avgivits av herrar *Söderberg, Tage Johansson, Jacobsson* i Sala och *Nihlfors*, vilka ansett, att utskottets yttrande bort hava den lydelse, som i reservationen angivits, samt att utskottet bort hemställa, att riksdagen måtte, med anledning av de likalydande motionerna I: 49 och II: 59, besluta, att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en översyn av bestämmelserna rörande vitsord i uppförande och ordning i examens- och andra slutbetyg, avgångsbetyg m. m. enligt i motionerna uppdragna riktlinjer.

Herr KALLQVIST (fp):

Herr talman! Allmänna beredningsutskottets utlåtande nr 6 syftar till en översyn av uppförande och ordningsbetygen vid våra undervisningsanstalter. Motionärerna har närmast syftat till att man skulle få bort ett tillstånd, som vi anser vara föga tillfredsställande, särskilt beträffande betyget i slutexamen för folkskollärarna. Vi utgår nämligen här ifrån ett fall, där det inträffat att en elev, som skulle upp i sin läroexamen, fått nedsatt betyg i uppförande. Detta betyg kommer att för honom medföra konsekvenser, som sträcker sig över hela hans tjänstetid, och man kan väl också påstå att de räcker ännu längre. Vi anser att ett sådant förfarande inte kan vara tillfredsställande. Han har knappast några möjligheter att få någon tjänst; den enda möjligheten för honom

Ang. vissa vitsord i examensbetyg m. m.

att eliminera dessa svårigheter är att gå om sista klassen eller eventuellt en termin.

Det berättigade i motionens syfte erkännes nog av alla, och när utskottet behandlade den hade yttranden infordrats från bl. a. skolöverstyrelsen och från vissa fackorganisationer bland lärarna, och man hade även låtit elevernas organisationer uttala sig i frågan. Samtliga dessa hyser förståelse för de synpunkter, som har framförts i motionen, och anser att en rättelse bör ske.

Vi motionärer är mycket tacksamma för utskottets behandling av ärendet. Vi ser i utlåtandet att utskottet huvudsakligen instämmer med motionärerna och helt delar motionärernas mening beträffande den speciella sak jag nyss nämnde i fråga om examensbetygen.

På en punkt i motionen har vi motionärer kanske uttryckt oss något oklart. Det förefaller så. Frågan gäller närmast uppförande- och ordningsbetygens vara eller icke vara i allmänhet inom vårt undervisningsväsende. Vi har med vår motion icke syftat till att man skulle få en generell bestämmelse som innebär slopande av dessa betyg. Detta har vi inte vågat göra, och det har inte varit vår mening, även om formuleringen kanske kunnat ge anledning till missförstånd. Det är möjligt att uppförandebetyget inom vissa grupper av elever kan ha en korrigerande betydelse — det bortser jag inte ifrån — men vi har i vår motion inte heller yrkat på att man generellt skulle ta bort detta betyg, utan vi syftar väl närmast till att få en översyn av denna fråga. Detta är inte någon främmande tanke vare sig hos skolledare eller lärare, och jag tror inte heller att tanken är främmande för elever och föräldrar.

Nu har utskottets majoritet inte velat direkt biträda motionen utan hemställer att man i skrivelse till Kungl. Maj:t skulle ge till känna vad utskottet har uttalat. Det är ju en positiv skrivning.

Det finns till utlåtandet fogad en reservation, som inte helt följer utskottet utan som vill gå något längre. I reservationen vill man bifalla motionen på

det sättet att man i skrivelse till Kungl. Maj:t skulle anhålla om en översyn av bestämmelserna rörande vitsord i uppförande och ordning i examens- och andra slutbetyg, avgångsbetyg m. m. Det betyder alltså att man skulle få till stånd en allmän översyn.

Herr talman! Jag konstaterar alltså att det råder full enighet på den punkten att man bör ta bort dessa vitsord i examensbetygen. Vitsorden har ju betydelse för vederbörande på lång sikt. Jag tror emellertid att det också kan ha en viss betydelse att man får en allmän översyn av frågan i enlighet med vad reservanterna har avsett. Det råder nog inte någon större skillnad mellan utskottsmajoritetens och reservanternas uppfattningar, men jag anser dock att reservationen ger större möjligheter att få till stånd ett sakligt bedömande av hela frågan. Jag vill därför för min del, herr talman, yrka bifall till den vid detta utlåtande fogade reservationen.

Herr SÖDERBERG (s):

Herr talman! Inom utskottet har man i stort sett varit överens om det oriktiga i att i avgångsbetyg införa vitsord över uppförande och ordning, därför att detta kan medföra mycket besvärliga konsekvenser för vederbörande elev. Jag har också den uppfattningen att det även i andra sammanhang principiellt sett är lika oriktigt att införa sådana vitsord i avgångsbetygen som när det gäller elever vid lärarhögskolor och andra lärarutbildningsanstalter. Ett enda litet felsteg i ungdomligt oförstånd kan ju medföra att vederbörande i hela sitt liv får dras med ett mindre tillfredsställande vitsord i sitt avgångsbetyg, och det får väl ändå betraktas som ett alltför hårt straff.

I regel fälls ju livstidsdomen också i ett kollegium, där åklagaren sitter med som domare och där den som skall fällas inte har någon möjlighet att försvara sig. Jag finner för min del att det inte kan vara riktigt att det skall tillgå på det sättet. Jag har därför inte kunnat dela utskottsmajoritetens uppfatt-

ning på denna punkt. Jag tycker att man — oavsett om motionen inte varit fullt klar till sin avfattning — ändå borde ha kommit till den slutsatsen att man — förutom när det gäller lärarutbildningen — omedelbart borde hos Kungl. Maj:t hemställa om en översyn av bestämmelserna rörande vitsord i uppförande och ordning i examens- och andra slutbetyg, avgångsbetyg m. m. Jag har därför på denna punkt anslutit mig till reservationen, till vilken jag ber att få yrka bifall.

Herr NESTRUP (fp):

Herr talman! Det problem som vi här diskuterar är av mycket stor betydelse för de ungdomar som det gäller, och det gäller strängt taget alla våra ungdomar. Om de i ett avgångsbetyg får nedsatt betyg i uppförande eller ordning — det är väl närmast uppförandebetyget det gäller — kan de aldrig bli av med det. Motionärerna har i hela sin motivering talat om orättvisor när det gäller dem som tar examen vid folkskollärarseminarier och småskollärarseminarier däri-genom att de skall få ett uppförandebetyg inskrivet, under det att de som tar folkskollärexamen vid lärarhögskolan icke får något sådant betyg. Detta är själva huvudproblemet i motionen. Utskottet har så till vida biträtt den som det har gett till känna att detta missförhållande skall rättas till. Detta kan rättas till även i fortsättningen genom att avgångsbetyget i dessa delar icke längre skall vara med i det officiella examensbetyget eller avskrift av examensbetyg, som sedermera kan bifogas till ansökningshandlingar.

De remissvar som vi fått in från skolöverstyrelsen och som herr Källqvist redogjorde för har allesamman så gott som utslutande hållit sig till det aktuella fallet, där det föreligger en tydlig orättvisa. Skolöverstyrelsen säger emellertid också att den inte är beredd att utan övervägande i fortsättningen under den tid då lärare utbildas på seminarierna slopa uppförandebetygen under termi-erna. Man kommer då in på helt andra

Ang. vissa vitsord i examensbetyg m. m. saker. Man kan fråga sig om det inte här gäller möjligheten att klara disciplinfrågorna. Det kan väl inte vara så svårt på seminarierna med den saken, men att det kan vara svårt på andra håll känner vi till. Ett kollegium vid vilken skola som helst behöver nog ha vissa möjligheter i detta fall. Ett nedsatt uppförandebetyg är dock en rätt allvarlig sak och betraktas som sådan av de allra flesta elever och målsmän. Man försöker faktiskt på dessa håll vidtaga åtgärder så att inte förseelserna bakom det sänkta uppförandebetyget upprepas.

Läraryrket har närmast parentetiskt sagt att man menar att det för vuxna elever icke borde finnas uppförandebetyg. Man får då först klara upp vad som menas med begreppet vuxna, det är kanske inte så lätt att fastslå. Bli'r man vuxen vid 16, 18 eller 21 år, eller var går gränsen? Skall eleverna bedömas olika om det t. ex. i en klass finns elever som har fyllt 21 år och sådana som inte har fyllt 21 år? Det måste uppstå svårigheter.

Jag skulle också vilja säga att stora delar av vårt skolväsende ligger i stöpsleven. Det arbetas för högtryck i skolöverstyrelsen på alla håll, och det är givet att om vi skulle ge skolöverstyrelsen ett nytt vittsyftande utredningsuppdrag så skulle den behöva mera folk. Den har tillräckligt att göra, och dessa saker är aktuella och kommer säkerligen att beaktas när man skall besluta om betyg och sådana ting. Utskottet har bl. a. därför inte funnit det motiverat att nu begära en vittomfattande utredning.

Herr Söderberg säger att vid ett kollegium är den anklagade frånvarande och har ingen möjlighet att försvara sig. Det är sant att han inte personligen kan försvara sig, men en så allvarlig sak som ett nedsatt uppförandebetyg behandlas alltid först av klasskonferensen, där det finns en sådan. I skolor med flera lärare finns alltid en klasskonferens som känner eleven i fråga, och dessa lärare är det som först avger ett utlåtande innan kollegiet beslutar. Beslutet har dessutom alltid föregåtts av en i regel omfattande utredning av klassföreståndare

Ang. vissa vitsord i examensbetyg m. m. och av rektor. Undantag härifrån sker endast när det gäller direkt påtagligt fusk vid skrivningar och liknande. När vederbörande har erkänt behöver ju saken inte diskuteras mer.

Jag medger gärna att det är svårt för alla lärare i kollegiet att känna vederbörande — detta särskilt när man har så stora kollegier som man ofta har vid t. ex. läroverken. Jag har själv många gånger varit i samvetsnöd då det gällt att sätta ett uppförandebetyg och alldeles speciellt när det gällt att sänka ett uppförandebetyg i en examen eller i ett avgångsbetyg. Dess bättre behöver man nu inte längre sätta ut uppförandebetyget i avgångsbetyget. Från vilken klass en lärjunge än avgår, skall han begära att få ett avgångsbetyg, i vilket på de flesta håll uppförandebetyget inte längre är med.

Sedan har vi speciella skolor — vi kan ju tänka på polisskolan, sjuksköterskeskolor och vad det nu kan vara — som har särskilda normer. Jag vill i det fallet varmt tillstyrka att uppförandebetyget inte längre kommer med i avgångsbetyg, slutbetyg, examensbetyg. Däremot är jag icke beredd att vara med om att slopa uppförandebetyget i övrigt innan det skett en ordentlig undersökning på området och man har fått möjligheter att vidtaga disciplinära åtgärder på ett annat sätt.

Herr talman, jag skall be att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr KÄLLQVIST (fp):

Herr talman! Jag förstår mycket väl herr Nestrups synpunkter, och jag har också i mitt första anförande talat om att jag inte är alldeles övertygad om att man bör hastigt och lustigt avskaffa alla uppförandebetyg. Den saken yrkar vi ju inte heller på. Det står varken i vår motion eller i den reservation som bifogas utlåtandet.

Jag tycker att herr Nestrup har på ett ganska gott sätt illustrerat hur svårt det är att över huvud taget sätta ett uppförandebetyg. Detta är inte heller någon nyhet. Det har ibland sagts att en lärare

som skall bedöma en elevs uppförande skall se endast på det han själv iakttar på timmar och raster och att han inte skall bry sig om vad som sker utanför skolan. Det ligger rätt mycket i den uppfattningen, och jag vill därmed bara exemplifiera de svårigheter man befinner sig i när man skall sätta ett sådant betyg.

När vi nu begär en översyn har vi tänkt oss att det skulle ske en objektiv sådan. Vi säger inte att den skall ske i syfte att ta bort dessa betyg. Vi vill ha en prövning av frågan, och jag kan inte tänka mig att skolöverstyrelsen skulle behöva ägna så oerhört mycket tid åt detta, att man skulle tillsätta några nya krafter för att klara det. Denna fråga är, som herr Nestrup sade, ingen nyhet för överstyrelsen, så nog finns där vissa premisser att utgå ifrån.

Jag tycker inte herr Nestrup anfört några skäl som motsäger vårt syfte i motionen att få en allmän översyn över dessa saker.

Överläggningen ansågs härmed slutad, varefter herr talmannen i enlighet med de därunder framkomna yrkandena gjorde propositioner, först på bifall till vad utskottet i det nu ifrågavarande utlåtandet hemställt samt vidare på antagande av det förslag, som innefattades i den vid utlåtandet avgivna reservationen; och förklarade herr talmannen, sedan han upprepat propositionen på bifall till utskottets hemställan, sig finna denna proposition vara med övervägande ja besvarad.

Herr Källqvist begärde votering, i anledning varav uppsattes samt efter given varsel upplästes och godkändes en så lydande omröstningsproposition:

Den, som bifaller vad allmänna beredningsutskottet hemställt i sitt utlåtande nr 6, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, antages det förslag, som innefattas i den vid utlåtandet avgivna reservationen.

Sedan kammarens ledamöter intagit sina platser samt voteringspropositionen ånyo upplästs, verkställdes till en början omröstning genom uppresning. Herr talmannen förklarade, att enligt hans uppfattning flertalet röstat för ja-propositionen.

Då emellertid herr *Källqvist* begärde rösträkning, verkställdes nu votering medelst omröstningsapparat; och befunnos vid omröstningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 75;

Nej — 44.

Därjämte hade 15 ledamöter tillkännagivit, att de avstode från att rösta.

Herr TALMANNEN yttrade:

Efter samråd med andra kammarens talman får jag beträffande plena i nästa vecka meddela följande.

Plena hålles tisdagen den 22 kl. 16.00 (bordläggningsplenium) och onsdagen den 23 kl. 10.00 (arbetsplenium).

Det torde bli erforderligt att hålla kvällsplenium på onsdagen.

Plenium kommer vidare att hållas fredagen den 25 men det är icke ännu möjligt att angiva, huruvida arbetsplenium då blir erforderligt — i vart fall såvitt gäller andra kammaren — och därför ej heller vid vilken tidpunkt på dagen detta plenium kommer att börja.

Ang. vissa vitsord i examensbetyg m. m.

Anmäldes och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 101, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag å kapitalbudgeten för budgetåret 1960/61, i vad avser inrikesdepartementets verksamhetsområde.

Anmäldes bevillningsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 102, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning med särskilda bestämmelser om rätt till avdrag vid 1960 års taxering för avsättning till pensionsstiftelse.

Skrivelseförslaget godkändes under förutsättning att utskottets hemställan i betänkande nr 34 bifölles även av andra kammaren.

Anmäldes och bordlades en av herr *Ollén*, under sammanträdet till herr talmannen avlämnad motion, nr 538, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 85, med förslag till lag om ändring i rättegångsbalken, m. m.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 13.36.

In fidem

K.-G. Lindelöw